

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Dispvtatio Sexta. De forma Sacramenti Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](#)

DISPV TATIO SEXTA.

De forma absolutionis.

QVÆSTIO PRIMA.

An moribundus, qui in absentia confessarii, confessionem petuit, aut vera signa pœnitentia dedit, si testis sit qui deponat, absolvit posse?

1. Quando in Sacerdotis pœnitentia hæc pœnitentia signa eveniunt, in controversiam absolutionem non voco. Et licet M. Soto in 4. diff. 8. q. 2. art. 5. parti negativa tenaciter adhæserit, dicens: *Enim verò nisi aliquid delictum in particuliari, nutu saltē designet, non est sacramentaliter absolventus.* Et sibi rescertior, quam ut cuiuspiam autoritate indigat: *Quem si quantur M. Cang. M. Martinus de Ledesma, M. Ludovicus Lopez, M. Corradus, M. Alvarez, M. Franciscus Davila, M. Coquecius, M. Petrus Fay, & M. Candidus, quos referunt Diana 3. p. tr. 3. ref. i. & 4. & M. Prado tom de Panis. q. 3. de qualiter confes. dub. 2. fol. 671.* Nihilominus contraria sententia affirmans moribundum, qui in pœnitentia confessarii confessionem petit, vel vera doloris signa exhibet, nullo peccato in particulari, nec voce, nec nutu designato, absolvendum esse, est communis Doctorum. Quam multis sanctorum Patrum, præcipue S. Augustini S. Leonis, & D. Thomæ, omnino veram, & practicandam, efficaciter probat M. Prado supra dub. 2. §. 2. & n. 8. Et à sacris Canonibus definitam censet Vazq. 1. 2. diff. 62. cap. 7. n. 40. & multis illustrata amplectitur Joannes Sanchez in selectis, diff. 4. num. 34. dicens esse ferè definitam in Concilii Carthaginensi 4. cap. 76. & Araufiano 1. cap. 3. Et sequuntur apud illum D. Antoninus, Sylvester, Angelus, Medina, Corduba, Suarez, Salas, Toletus, Valencia, Bellarminus, Zambranus, Thom. Sanchez, Pesantius, P. Tignianus, Henriquez, Penna, Mancius, Bonacina, B. Silus de Leon; & alii, quos ultra citatos referi & sequitur Diana 3. par. tr. 3. ref. 1. Et quod caput, tā de lararunt vivā vocis oraculo duo Summi Pontifices Clemens VIII. & Paulus V. ut videre licet apud Sanchez supra.

2. Hujus sententia fundamentum est, quia insinuā in pœnitentia Sacerdotis doloris signa exibens, aut per se, vel per aliū confessionem, & absolutionem petens, signo hoc exteriori factetur in genere se peccasse, & de commissione dolere significat: peccatum autem in genere expōitum, sufficiente esse materialem absolutionis, est verissima Theologorum sententia, quia quod est materia sufficiens contritionis, & quandoque necessaria, nequā non esse materia officia absolutionis. Ille autem, qui in articulo mortis, se mortaliter peccasse meminisset, hæc speciem peccati fuisset oblitus, teneretur, secundum omnes, etiam contritionis elicere, quod deficiente confessario, fide sanctum mihi est: Ergo si in ejus pœnitentia id confiteretur, absolvit posset. Præter-

quam quod, ut ipsem M. Soto ait ubi supra, situm est uti materia & forma dubia, imo & certatissimū pœcepto adhiberi debet, ad arcendum falso periculum quando certa non appetit: Ergo nisi pœnitenti, penitentibus in peccatum in generali materiam demus dubiam, confiteri, & confessari, forma etiam dubia, illam absolvere. Ultimam conditione adhibita si pœfam, nullum periculum frustrationis exponi: ut ex iusta dicendis magis stabit. His positis.

3. Duplex restat enucleanda difficultas. Primum quando in absentia confessarii, signa probitatis fuerint exhibita, sufficiat ad absolutionem, quod testis aliquis, in utriusque pœnitentia, confessari scilicet, & moribundi, de illis deponat: Secunda, an ejusmodi depositio debet sic fieri, ex ecclesiastico Sacramenti, vel an sufficiat, quod in absentia iuratur, ut confessarius postea accedens illum pœnitentem absolvere? De prima nunc agemus, altera in quæstione sequent.

4. Quod primam, Thomistæ omnes super cunctis suis persistentes principiis, partem negantur, affirmant enim, ut referit M. Prado super nullo casu, sine confessione explicita peccati in fine, possit absolutionem Sacramentalem. Ceterum contra sententiam est comit unus apud Theologos legimus D. Thomam opusculo sextagimo quinto, § de Extravagante, in fine. Ubi sic art. Si autem infirmus, quod in confessione explicita peccati in fine, possit absolutionem Sacramentalem. Ceterum contra sententiam est comit unus apud Theologos legimus D. Thomam opusculo sextagimo quinto, § de Extravagante, in fine. Ubi sic art. Si autem infirmus, quod in confessione explicita peccati in fine, possit absolutionem Sacramentalem. Ceterum contra sententiam est comit unus apud Theologos legimus D. Antoninus p. tit. 10. cap. 2. Sylloge verb Confess. 3. n. 16. Paludanus diff. 21. q. 3. art. 2. inc. 1. & ex recentioribus, M. Joannis de la Cruz in finibus p. 2. de Sac. panit. q. 3. dub. 8. concl. 2. M. Barnabæ Gallego, & M. Salas in finibus citandi, & alioquinibus redditibus M. Prado sup. dub. 2. §. 5. & q. 2. dub. 2. fol. 619. Quorum opinio inquit Diana sup. ref. 4. *Est communis in schola Patrum Societas Jesu.

5. Et quod maximo cumulatus gaudio hic fit, communis erit iam jam est in schola Patrum Dominicanorum, ad eum ut M. Calafas excedemur, in libro cuius titulus *Candor litiu*, seu *Ordo Predictorum à calunnia vindicatus* ed. to Parisii anno 1664, præmisla approbatione R. P. Vincenti Baroni, contraria sententiam tamquam ab schola Thomistica degenerem traducat, quinimo & à nullo Dominico unoquam tradidit fauere, & persuadere concedat. *Consentient, inquit, Cyriachi (id est Dominicani) eum de quo perdidit testes conflit patrifici confessarii, signaque doloris edidisse, hæc posse & debere absolvit, dum prefatis si Sacerdos unquam Suario adversatos repertus. *Sic Calafas suo candore, §. 142. in resp. fol. 573. Ubi contra Petrum à Valle clausa pro contraria sententia refutatur; Canum, Petrum, Fat, Coquetum, & callesque pro ea referunt Diana, & M. Prado ubi supra recitatur. *Debueras Authors, & loca signare, & non convictum mendacium lector exfluisse. *Ubi nec M. Prado ea signasset, ut vel sic fidem faciem Caslas faceret. Sed haec laude standi induxit est. Tentavit utrunque scholam in recte momenti conciliare. Hac enim est sententia illa, quam expressi decretum Clem. VIII. tradidit Suariz ton. de Panit. diff. 21. sect. 4. cuius expositioni subscripti

din. Tol. ius, lib. 3. sum. cap. 8. num. 2. dicens esse expressum sacram Canonum sententiam, & Summus Pontifex Clemens VIII. interrogatus, respondit prefatam moribundum absolviposse, neque aliter se laetum, nequid unquam suo illo verius de decreto. Cuius oracula testes auriculari fuerunt Bellarminus, & Armachanus, ut refert Aegidius de Sac. panit. disp. 7. Ecce in ipsius Patis Francisci Suarez vita refertur tom. 1. de gratia, Sanctissim. Paul. V. ab illo coram interrogatus quid in hac sententi debet et nonne an licet confessum in absentia Sacerdotis, in extremo necessitate articulo, ab ipso jam presente absolvit, si de penitentia signis ex altantum testimonio constet? Respondit Pontifex: facere ei pro sua pietate, atque doctrina, quae potior videretur, sententiam sequi. Idque viva vox oraculum. Suarum ipsis multis aperuit. De eoque si de nemo prudenter dubitare potest.

6. Hujus ergo communis jam sententia ratio definitur ex Concilis Ita enim decernitur in Concilio Araucano 1. cap. 3. Subito obmutescens prout statutum est, penitentiam accipere potest, si voluntatis preterit testimonium, aliorum verbis habet, aut presentis in suo uero. Idem habetur in Concilio Carthaginensi 3. In cap. Agrotantes de consecratione diff. 4. & in Carthaginensi 4. cap. 76. & in Leone Episcopodato Theodorum Epist. 89. prout referrur 26. 9. 6. Et ita ordinatur in Rituali Romano Pauli V. edito anno 1615. in Ritibus de Sacram. Panit. Ubi sic: * Si inter confitendum, vel etiam antequam incipiat confiteri, vox & loquela regi deficiat &c. si desiderium confitendi sive per le, sive per alias ostenderit, absolvendus est. * Quid clavis? Dubitate ergo non licet de veritate nostræ sententia. Quæ ersi ratione tantum Theologica standum sit, & quæ mihi certa foret, ac quæ peccatorum in genere confessionem per interpretem factam ad absolutionem Sacramentalis sufficere docet: quam omnes Theologi (paucis exceptis, quos à contraria dubitabili liter tentav. eximere Casalas super) certissimam sententiam.

7. Neque audiendus est M. Coquetius in dissert. Theolog. de confes. per litteras, cap. 7. num. 42. Qui auctoritatem Ritualis Romanus Pauli V. (quo suam jugulari sententiam animadvertis) elevare maluit, quam ab ea discedere, dicens: * Manuale seu R. usque illud privati Doctoris opera confessum esse, & illius auctoritatem non excedere. Neque consensus Pontificis, aut iustio, ut confitimus fuerit, & evulgatum, conferat aliquid pondus rebus, quo in eo præteribuntur; quia non præcessit seruum, ac sufficiens Theologorum examen, * sic ille Sed contra expresa verba Pauli Quinti in Breviario Romano die 7. Ianuarii anno 1614. In quo testatur dictum Ritualis à Congregatione plenum Cardinalium spectaliter ad id deputato unum compositum fuisse: ordinante ut omnes Episcopi, Archiepiscopi, &c. ab omnibus Parochis faciant in uolubilitate observari. Hæc est Ritualis Romanus auctoritas, & obligatio standi rebus quæ in illo præscribuntur; & præcipue, quando tanti ponders sunt, ut fecus operando, periculum animarum imminent, quale in praesenti est.

8. Est etiam hic advertendum, ad absolutionem in isto casu impertindam, sufficere unus testis fidem testantis infraeum penitentiae signa dedisse. Ita Raymundo in sum. ubi de sepe. in principio; ubi inquit, sic cense feret omnes auctorites. Quoniam sequuntur Joannes Sanchez in lib. 3. dis. 44. n. 35. & Graffius, & Felius apud illum, & cum Zambrano, Reginaldo, & aliis Diana 3. p. tr. 3. ref. 5. Quinmo & ferè omnes addunt, testem etiam infidelem, & hereticum

sufficere, quia de his presumi non potest falsum dicere, ut fiat Sacramentum.

Q VÆSTIO II.

Quid si testis deponat in absentia?

1. Major est difficultas, si testis in absentia infra-
bili data, possit ne postea adveniens sensibus de-
stitutum inventum absolvere? Prima & communis
inter Thomistas sententia negat, quia Sacramentalis
confessio Sacerdoti absentia facta, illicita, & invalida
est. Et contraria sententiam à Clem. VIII. fuisse
damnata die 20. Iunii anno 1602. docent non pauci
apud Damnam sup. ref. 7. Pontifex enim in suo decre-
to, tanquam fallam, temerariam, & scandalosam
hanc propositionem damnavit. Licit per litteras, seu in
internuntium confessario absenti Sacramentaliter confiteri,
& ab eodem absente absolutionem obtinere. Cujus quam-
libet etiam partem divisivè damnatam fuisse, con-
tendunt.

2. Secunda tamen &erior sententia affirmat,
talem confessionem esse validam, & in casu mori-
bundi licitam. Ita P. Valentia tom. 4. ubi de Poenit. dis-
put. 7. q. 1. p. 1. fil. uo. us. tom. 1. tract. 7 cap. . nu. 121. Bo-
nacina de Sacram. lib. 5. q. 5. sect. 2. punct. 2. n. 10. Zam-
branus de casibus temp. mortis, cap. 4. sect. 5. num. 31. P.
Henriq. lib. 5. cap. 2. n. 7. P. Bardi in Select. moral. lib. 10.
quæst. 13. Possevius de officio Curati, de Poenit. cap. 7.
num. 38. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 9 de Poenit. diff.
37. à num. 6. Aversa, Gamachæus & Pontus, apud
Bardi supra. Tambari in Methodo lib. 2. cap. 10. §. 1. nu.
13. Philibertus Marchinus, Cardin. de Lugo, & alii,
quos citatos sequuntur Dicastillo tom. de Poenit. disp.
9. dub. 9. num. 840. Diana p. 11. tract. 7. resolut. 31. cum
Leandro à Sacram. & Martino à Sancto Joseph.
Quibus adhærent F. Franc. à Jefi Maria, Carmelita
Excalceatus, in cursu Theol. mor. p. 1. tract. 6. cap. 8. p. 6.
num. 144. Trullench lib. 4. cap. 6. dub. 7. nu. 11. & alii a-
pud ipsos. Vide autem Diana 3. p. tract. 7. resol. 7.
& p. 5. tract. 14. resol. 40. ubi Mancinum Kelisianum,
Cælestium, & alios refer.

3. Eamdem sententiam tuentur, ex præclarissimo
Ordine Predicatorum, M. Joannes de la Cruz in
direct. 2. p. de Poenit. q. 3. dub. 7. concl. §. Nec ejusdem, ubi
sic eam probat. * Quia et si confessio facta sit in ab-
sentia Confessoris, absolution fit in presentia, & con-
fessor tunc habet morale notitiam de statu peni-
tentis, & presentem penitentem absolvendum. * Sic ille.
Cui, citato etiam M. Joanne à Sancto Thoma
v. 10. doct. 3. m. 1. consensit. M. Barnabas Gallego
tract. de conscient. probab. dub. 7. §. Ex ultim. verb. Et Il-
lust. Episcop. Oriolensis, ejusdem instituti, tom. 1. verb
Absolutio, resol. 13. nu. 4. bi: * Digo lo tercio. Conmu-
cha probabilidad, que puede el Confessor, hallandose pre-
sente, absolver al dicho enfermo, en virtud de la no-
ticia que le di de sus pecados, quando le escrivio
la carta. Porque en este caso, aunque la confession se
hizo al Confessor ausente, contodo despues la ab-
solution no la da, estando ausente, sino presente, &c.
Y si un Sacerdote puede absolver al que halla fuera
de sentido, si ay religios que dizan, que p. dio confi-
cion, porque està presente el Sacerdote, quando ab-
suelve; tambien podra hacer lo mismo en nu uuelto
caso, pues milita la misma razon. Esta opinion tiene
Henriquez con otros muchos, y muy graves Docto-
res; y assi siento, que es muy probable, y que se pue-
de se-

de seguir con mucha seguridad. * Sic M. Acacius. Et non solum posse ad proxim deduci, sed debere, tradit novissime doctissimum M. Prado tom. de Poenit. quæst. 3. de Qualit. & modo Sacram. confess. dub. 2. num. 51. dicens: Pro tam extrema necessitate sufficit quævis probabilitas, ut non solum licet, sed tenetur anima favere, & per nutus, & in absentia exprimentem signa confessionis absolvere, &c. Cui haec non placuerint, poterit sequendo solutionem datum num. 42. non absolvere, nisi coram infirmo sint, qui testificantur de ejus petitione. Sed mihi hoc nimis durum videtur. * Haec M. Prado. Cum citatis videtur consentire Sylvester verb. Confess. 3. quæst. 13. in fine, qui absoluere dicit sufficere, quod unus testis de petitione confessionis deponat; nec inuitus hoc debere est in præsentia infirmi. * Si ista, inquit, contingant, postquam ager Sacerdotem fiverat, puta, quia loquela perdit, aut furiosus efficitur, ad nutum poenitentiam, vel ad testimonium eorum, qui audierunt illum poenitentiam, vel presbyterum petere, debet ei quidquid potest humanitatis impendere, absolvendo, scilicet, generaliter, & Eucharistiam prebendo, si id sine periculo potest. Et in hoc sufficit unus testis, cum nulli fiat prajudicium.

4. Hanc sententiam, cui ut probabilius à principiis intrinsecis adhæreo, probo prima ratione à priori. Quia valor hujus Sacramenti non deficit ex parte materia remota, quandoquidem petitio confessionis, & doloris signa in absentia confessoris exhibita, si fides Magistro Caslas adhibenda sit; secundum omnes Thomistas, quin ullus disenserit, sunt materia sufficiens absolutionis: neque ex parte materia proxima; quia confitetur per interpretem exponentem confessario materiam remotam: neque ex parte conditionis essentialem requisite; quia quod interpres loquatur in præsencia moribundi sensibus destituti, vel in absentia, nil ad rem facit, nam moraliter absens est, qui sensu caret. Ergo si cut potest absolviri, quando in ejus præsencia testis deponit de signis poenitentiae, ita & quando in absentia. Confirmatur: quia Christus Dominus solum exigit à poenitente, ut suam conscientiam Sacerdoti aperiat, quantum, & qualiter possit, ergo si non posset in præsencia illi confiteri, dum ab eodem præsente absolvatur, validum erit Sacramentum. Nam ut opiniebat M. Prado tom. 1. Thol. mor. cap. 1. q. 6. n. 10. * Quia Sacraenta instituta sunt in favorem sufficienter, & propter eorum utilitatem, ideo, quod fuerit magis accommodatum saluti animalium, hoc debet emus credere fuisse voluntatem Dei, & Christi authoris Sacramentorum.

5. Secundò probatur, quia licet confessio explicita, & integra omnium peccatorum, sit necessaria per se loquendo ad absolutionem, non tamen est necessaria simpliciter: urgente enim necessitate possumus aliquippe omitti. Ergo licet confessio explicita in præsencia Sacerdotis sit per se loquendo necessaria, poterit tamen ex urgente necessitate per litteras, vel internuntium Sacerdoti absenti fieri. Nec levius fundumentum habet in Concilio Arafaciano, & Carthaginensi suprà citatis, & in Rituall Romano Pauli V. in quibus ad validam, & licitam moribundi absolutionem, solum exigitur, quod Sacerdos desideri confitendi testimonium habeat. Quod ut patet ex terminis, significatur, licet in absentia infirmi hujusmodi testimonium exceperit. Ecce videtur declaratum ab ipso Clem. VIII. Archiepiscopo Armano, de hoc casu illum consulenti, ut constat ex ejusdem Epistola ad P. Egidium Coninch in opus. de Absolut. moribundi.

6. Addunt alii idem prorsus dicendum, literantes de signis poenitentiae in absentia infirmi, ipsi non viderint, sed ex aliorum narrati, et abrant. Ita cum Card. de Lugo traducit Dicibilis Poenit. disp. 9. dub. 9. num. 8. 40. F. Franciscus à Jellilia Carmelitanus in cursu theol. moral. p. 114. Sacram. Panit. cap. 8. n. 14. 6. 1. tandem à Sacrom. 1. tract. 5. disp. 5. q. 44. Martinus de S. Joseph. Baum, & ali, quos referri, & sequitur Dianapan. 7. Mise. resol. 31. Quorum ratio est quia de dictis contendit per se, vel per alias ostendit, hec præciosos, qui à evidentibus audierint, & relata reterint, si mihi placet: * quia (ut bene ait M. Prado super 12. ex Mag. Baptista) a viro doctissimo fui incolpatus in re apponit mittere, sufficienter, finitima, iuria non ministrando illi Sacramentum, hec quo forte condemnaretur. * Quod fundatum magni ponderis est; & pra oculis in materia semper habendum, & juxta hanc regulam præandum, ut docet Montesinos 1. 2. disp. 19. q. 3. a. 24. cum illo Joannes Sanchez in Seletis lib. 44. n. 7. Quibus consonat Vincentius Baronius Thol. 1. p. disp. 1. sect. 4. artic. 1. fol. 30. & aliis in locis, capitulo verba dabo infra quæst. 6.

7. Cardinalis de Lugo, licet totam hanc dominam autoritatem Conciliorum, & Pontificium invictus veram censeat, nihilominus eam limitat 17. sect. 5. n. 8. dicens sufficiendum solum esse quod notitia confessatio data tantum est de venientia, & proposito confitendi, secus si per litteras, vel internuntium sua peccata illi absenti referre, prædicta adveniens præsentem absolvet. Quia Card. non de confessione stricta, sed de latè sumptuocuntur, quando absenti Sacerdoti factum, videntur, & licet declarant. Verum haec de dicta videtur mihi difficultis est: quia confessio latè sumpta est, voluntas confitendi signo exteriore confitenda in absentia explicata, est sufficiens materia absolutionis, ut ponimus; qui autem per litteras, vel internuntium peccata sua explicite confiteretur Sacerdoti absenti, verè habet voluntatem confitendi ipsa exteriori illi manifestaram, ergo materiam sufficiensem absolutionis adhibet, ergo si confitetur peccata adveniens sensibus destitutum inveniet, poterit, & tenebitur Sacramentum absolvire. Hæc ratio me judice intentum convincit. Mirum cum esset voluntatem confitendi expressam, sine solum confessione, ad absolutionem sufficere, & tamen cum actuali peccatorum expessione conjunctim insufficienciem esse! Ergo incredibile prorsus est dicimen à Cardin. de Lugo constitutum. Et potius iure, quod Clemens VIII. declarare intendebat invalidam confessionem explicitam absenti factam, contamen latam, & implicitam, ut ipse Cardin. de Lugo futurum approbaverit!

8. Respondent aliqui, posse animum penitentem mutari, vel nuntium falla referre, & idem confessio explicitam, in qua peccata figurata species, & numero exponuntur invalidam esse. Verum haec spacio frivola est. Quia idem dici posset, quando voluntas sola confitendi innocentia confessorio existens in absentia, quinimo, & in præsencia infirmis sensibus destituti, & tamen valida est confessio, & abrogatio.

9. Unum ego inter unam, & alteram confessio nem invenio dicimen, quod moribundi per litteras, expressis peccatis, vel sola voluntate confitendi, valida quidem, & licita est; alterius vero, qui absque urgente causa, per litteras, vel internuntium

tum Sacerdoti absenti confiteretur, postea ab eo præsentē absolutionem obtinoret, illicita est, & sa- cris Canonibus prohibita, cap. quem panit, cum simili bus de penit. disq. 1. & cap. omnis urbisque sexus, de panit. & remis. Et ita suadet universalis Ecclesia contuetudo præceptum confessionis sic exponens, expedit enim, ut confessarius ante absolutionem examinet conscientiam, & dispositionem penitentis, & quantum fieri possit, de illa certificetur.

10. Hanc tamen conclusionem ego limitarem, si postea adveniente confessario, se penitentis accusare, dicens: Accuso me de omnibus peccatis, quæ per litteras, vel internuntiū tibi declaravi. Duxor, quia notitia confessarii, extra confessionem adquista, sufficiens est ad absolutionem, additis coram ipso verbis accusationis, ut docent communiter Theologi, telle Suarez disp. 22. sct. 6. nro. 5. Nec diligenter pollunt Vazquez q. 91. art. 4. dub. 4. & Card. de Lugo disp. 15. sct. 5. cum alterant penitentem posse confiteri peccata, quibus confessarius praesens fuit, dicendo. Accuso me de peccatis heri commissis, quæ rubore noctis. In his enim circumstantiis ratio legis omnino cessat, quia per signa extera in præsencia exhibita, confessarius mortaliter certus redditur de præsentis dispositione penitentis. Addo; si penitentis extra casum necessitatis bona fide per litteras, vel internuntiū Sacerdoti absenti confiteretur, & hic postea adveniens, absque nova in præsencia accusazione, præsentem illum absolveret, Sacramentum validum fore. Quia ejus valorem solum poterat impedire mortale penitentis peccatum in actuali susceptione commissum, quo quidem bona ejus fides non compatitur, sive confessarius bona, sive mala illum absolvat.

11. Ad decretum, seu declarationem Clem. VII. ab adversariis ubi supra objectam, damnat is propositionem illam: *Licere per litteras, vel internuntiū confessario absenti Sacramentum alteri confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.* Respondet Aversa, quem citatum sequitur M. Joannes Martinez de Prado tom. posthum. de Panit. q. 3. de qualit. & modo Sacram. conf. dub. 2. nro. 49. Clementem VIII. solum intendit damnam copulativam, & absolutionem absenti collatam: confessionem vero div. sive confessario absenti factam, non pro omni casu, sed tantum, quando nulla urgente necessitate, sit. Alii verò in quin Pontificem non damnasse propositionem illam in sensu divisivo, utramque ejus partem determinate attингente, sed in copulativo, propter absolutionem absentis. Hanc expositionem pri- mus adhuc P. Suarez tom. 4. in 3. p. disp. 21. sct. 4. num. 10. Quem sequunt sunt Fillius, Villalobos, Beccanus, & tanquam probabilem eos citato admittit Diana s. p. tract. 3. resol. 7. Castro Palao tom. 4. de Panit. tract. 23. punct. 5. num. 8. & punct. 8. num. 9. pro se referens Cerolan, Valentian, & Reginaldum. Quibus adde Marcum Vidal in arcavitali, tract. de Panit. n. 19. fol. mishi 4-7. & num. 61. fol. 430. & ann. 88. fol. 430. Martinum de S. Joseph in Monie. Con- fef. tom. 1. lib. 1. tract. 6. de Panit. num. 6. Ludov. Caspensem, & alios. P. Bard in Select. mor. lib. 10. q. 13. num. 39. & 40. Tambut. in Methodo exped. conf. lib. 2. cap. 10. §. 1. n. 13. Dicastillo de Panit. disp. 9. dub. 5. num. 840. &c in eamdem veniunt Aversa, & Prado sup. dub. 2. n. 49.

12. Dic s. præfata expositionem jussu Clementis VIII. expunctam fuisse in P. Suarez, ergo, & in reliquis, qui post illum scripsierunt, expungenda est, non defendenda. Respondeo Clementis decretum

non ob illius facilitatem, sed ob aliud longè diversum motivum produisse: quo proinde lapsu temporis cef- sante, expofitio primo adhibita invaliduit, & in novis editionibus fuit restituta. Quodnam fuerit? Non convenient Doctores. Quidam censent expofitionem illam eò expungi mandatam, quod Pontifex æ- grè tulerit nostrum Suarium ipsum decretum, statim, eo vivente, interpretatum fuisse. Ita cum alii Bardi in Select. lib. 10. q. 13. num. 39. & 40. Allii, quia Suarez tentavit suadere expressionem voti confessionis, aut contritionis, nullo peccato expresso, sive per litteras, sive testimonio proprio, vel alieno, Sacerdoti absenti factam, esse materiam omnino certam, urgente necessitate, cum tamen dubia sit. Ita Vincentius Baronius 1. p. Theol. mor. contra Caram, disput. 1. sct. 4. §. 2. & ult. sol. 40. & 45. (Sed quidem nullum apud Suarez hujus omnimodæ certitudinis ab eo adstructæ argumentum reperitur, nec ille suam sententiam, ut omnino certam, sed ut sibi probabiliorem edidit.) Alii, quia nonnulli mentem Suarez non calentes, præfamat confessionem extra casum etiam necessitatis licitam ab illo existimari, falso injungebant: quapropter Pontifex, dum res magis non explicaretur, suo decreto comp̄timi oportere censuit. Ut refert Aversa teste Baronio, fol. 44.

13. Ceterum genuina ratio prohibendi exposi- tionem Patris Suarez, qua Ponitificem in sensu copulativo, non in divisivo propositionem illam damnasse, interpretatus est, alia non fuit, quam quorundam temerarium auctum cohiberet, qui hac exposi- tionem permissa, contendebant, ex illa evidenter, aut saltem validè probabilitate deduci, singulas propositiones copulativæ partes divisivè defendi posse, non obstante decreto Clementis; ac proinde nulla censura affectam fuisse aliquorum opinionem, quos re- ferant infra q. 7. n. 4. assertentium, licitum esse in casu necessitatis absenti absolvere, si in præsencia confessus fuerit: sicut licet absenti confiteri, dum in præsencia absolutione conferatur; & validam esse absolutionem ab absenti collatam, sicut & confessionem absenti factam. Quam quidem opinionem æquæ damnatam declaravit Pontifex, ac quæ integrum Sa- cramentum inter absentes confici posse defendebat. Cui dum primum innotuit P. Suarez non con- travenisse, quia absolutionem in absente in nullo casu licitam, imo nec validam post decretum Cle- mentis admisit, ejus expositiō communī plausu re- cepta fuit, & in communem utilitatem operibus restituta, & ab aliis, ut probabilior admissa.

14. Hæc si paccato animo omnes legissent, nil in eximo Doctore, quod morderent, inventissent; sicut nec in alius, qui hanc expositionem amplexati sunt: quam eidem sicut verbis tradit Filius: custom. i. tract. 7. de Sacram. Panit. cap. 1. q. ult. Cui tamen novissime doctrinam damnataen enormiter impulit Neothe- ricus quidam, apud Ludov. cum à Concept. tom. 2. exam. disp. 1. sct. 1. lit. A. num. 9. Sed à tanta calunnia ipsem Filiuncus expressis verbis se purgavit, in co- dem tract. 7. cap. 5. n. 132. ubi loquens de casu necessi- tatis, inquit: *Ut diximus cap. 1. q. ult. in tali casu, fatis est confessio in absentia, modo absolutione sit in præ- sentia. *Quod expressius tradiderat tract. 5. cap. 4. num. 80. & s. dicens: *Non posse absolutionem Sa- cramentalem fetiri in absente, & contraria- sententiam esse falsam, & improba- bilem. *Quid clarius?

§. UNICUS.

Consecrarium cum animad-verzione in
Baronum.

14. Pro hujus gravissimae questionis coronide
rogabis, an moribundum, qui confessionem
in absentia confessari petitur, si hic postea accedens
mortuum inventat, possit adhuc a peccatis Sacra-
mentaliter absolvere? Non deficit, qui partem af-
firmativam sustinuerit innixus autoritat^e D. Thomae
petitur ex Opusculo sexagesimo quinto de Officio Sacerdotis,
§. De causa in confessione habenda, ubi sic dicitur. *Si
infirmus petit poenitentiam, & antequam Sacerdos
veniat ad eum, sit mortuus, vel amittere loquela,
Sacerdos habeat eum pro confesso, & post mortem
absolvat eum.* Verum contra sententia est omnino
certa ex cap. Multiplex, dist. 1. de Punit. ibi: *Quod
manens in corpore non receperit, consequi exutus
corpo non poterit.* Et ex Tridentino sess. 14. Can.
9. *Si quis a xerit absolutionem Sacramentalem non
esse actum judiciale anathema sit.* Unde Caran-
uelius in Theol. Fand. in secunda editione Romana n. 1878.
*Conclusio, inquit, haec anima separata a corpore
non potest a peccatis absolviri, est certa apud Catholicos.* Vide Amadæum tract. de Punit. propos. 19. insine,
ubi pro valore confessionis absensis, verbis ex praefato opusculo fideliter excerptis utitur.

15. Ceterum hujus loci allegatione, quasi Oestro
percitus Baronius in Amadæum irrumpit disp. 2.
fet. 3 fol. 22. & 223. & de enormi impotestate prefati
Opusculi, &c. expolitulat, illum carpens, quod D. Thomae,
ratio Doctore indignum, opus ad fieri spernit.
*Non adeo, inquit, perverxi, aut obtusi criterii, in
recensendis authorum libris, Amadæus est, ut nisi ex-
excasset animum libido carpendi D. Thomam, non
posset facile cognoscere illud opusculum, nec sty-
lum, nec eruditio, gravitatem, & modestiam
Sancti Doctoris respire. Nam ut omittam infinita
argumenta: *Sancto Doctori omnino insolens est
quodcumque convicatum, aut verbum asperius di-
ctum, &c. At Sacerdotes, qui aliquid paucantibus ad-
ministrans Saceamentis, stultos, & fatuos vocat
Authoris opusculi, quod a D. Thomae adeo alienum est, ut pedram Sacerdoti, sed neque etiam A-
theo, stulti & notam voluerint inustam, contentus o-
pinionem stultitie notiss. Hanc Divi Thomæ mo-
destiam Amadæus in toto suo opusculo imitatus est:
utinam & Baronius, cuius famosus libertor in Amadæum probis, & calumnias sceleris, ut vel ex hoc
confidens usum sicut, nisi præviè, vix primâ luce poti-
tum, dum adhuc sub prælo esset, velut in utero fu-
scocasset prohibito Summi Pontificis Alexandri VII.
in Bulla, Cum ad aures, proprio motu expedita die
26. Junii, anno 1605, proper quasdam censuras,
quas laudatas, & insertas ibi trahit, non veritus ful-
men Apostolicum, quo in præsta Bulla feritur, ubi
sic.* Nec in libris, aut etiam scripturis publicis,
vel privatis illas alleget, sub pena excommunicationis
latæ sententia, cuius absolutionem nobis, ac
Sedi Apostolica reservamus, &c. Insuper libros, &
opera in quibus præfata censura quomodolibet
continetur, laudantur, & defenduntur, Apostolica
authoritate prohibemus.* His tamen non obstantibus
Vincentius Baronius, nec opus prælo subtraxit,

nec à divulgatione abstinunt. Hac fuit illi in Opus-
Apostolicam reverentia!

16. Laude vero fraudandus non est, quodque-
tatu Opusculum sexagesimum quimum, quod mis-
sia Angelici Praeceptoris circumferatur, alienum
a D. Thomae pronuntier, & ab ejus operibus
ratus non suffit dolet. Quod jam prestatum
madæus in editione Matritensi, anno 1664, ubi
tentia dissonantiam expedita concludit: Quippe
pter mihi suadeo illud opusculum non esse Dicitum.
Quod efficaciter probatur ex eo quod ejus Author
ad errorem comprobandum dupliciter abusus est, et
alio ex cap. Multiplex, dist. 1. de Punient. ubi conser-
vatum expressè deciditur, verbis supra dictis: Quod
manens in corpore non receperit, consequi exutus
non poterit. Alio ex cap. anobi defens. examinata
extra rem omnino est, quia in eo canendum est de
de absolutione ab excommunicatione, que cum
defuncto conferrit. Sed ab ista non va-
lentum ad absolucionem a peccatis, de qua Au-
tor opusculi loquitur, ut evidens legentibus illis
non datur locus violentæ expositioni, quam tenui
repugnantem Baronius adhibet, fol. 11. Quo
propter melius, veritate comperta, Opusculum
illud sexagesimum quimum ad ultimum D. Thomæ
opus judicavit, & nec inter dubius fidei Sanctoris
opera admittendum, sed ut certissimum
excludendum, credendumque. Sic certior
nus, licet contra regulam, quam exemplificatio
magna statuit Paulus Nazarius in Opusculo suo
D. Thomae Aquinatis, folio 12. dicens: * Inter Omnia
la Divi Thomæ, ea quæ minoribus excusat
racteribus, tanquam dubia recipienda.

17. Sed restat adhuc Baronio querela, quod
madæus in editione Valentina, & in Lugdun. anno
1664, omisit Textus ex cap. Multiplex, & qua
nobis. Fator, sed non castiganda fraude patet, &
temere dixit Baronius. Sed quia lenientiam inde
contentus, de authoris fundamentis, ut ad eum
quamibi agebat, de more illi est, non curava. Etsi
ne, si fuisset illi animus, quem affixus Baronius
fidiis instruendi Angelico Praeceptoris, non omnibus
slibidum à præcritis iuris capitibus potuit,
cum ex illis potissimum, & novum insidiarum
parare potuit; non solum eritis lenientiam in-
mulando, sed in scribita quoque arguendo, impone
duplicitate capite petitam, alio expressè contraria
alio extrare adducto. Nullus ergo crimini
cussari Amadæus potest, nullus impotens, nec
negationis loci. Quia nec opusculum affixit, ne
potius cumulabat. Non ergo ininde
instruxit.

18. Sed novum non est Baronio Amadæum
diarium instructorem fingere, etiam ubi ab aliis
calumniis D. Thomam vindicat. Quo satis ob-
dit, nec Amadæum impugnaturum legitime. Quo
ni alios authores! Unum modo in exemplarum
ducam. Amadæus Guimenius tract. de Iejunio
6. fideliter referit Diana verba p. 10. tract. 11. m.
s. sic scribentes. *Ex dictis a fortiori patet relli-
dam esse opinionem D. Thomæ, Divi Antonii
briensis, & Richardi, quo scitatur & lequuntur Sylvestris
verb. Iejunium, q. 3. n. 2. afferentium hinc effe-
mtere in die jejuniū electuaria ex sacro condita, &
solam delectationem. *S. & Diana. In quem proprie-
tatem, tanquam in relatiorem infidelem opinionis D.
Thomæ, & in Thomam Hurtado ejusdem criminis
reuum rom. 2. parvar. refol. tract. 10. cap. 7. num. 16. in re-
tur a

tur Amadæus ubi suprà, Divi Thomæ verba, pro ipsius vindicis, illi opponens: *Diminutè (inquit) refert D. Thomæ verba, præcidit enim ultima, quo non pauci occasionem errandi præbere potuit. Nam cum D. Thomas scripsisset electuariorum usum ierjanum non solvere, illicet subjunxit: *Nisi in fraudem ierjanii quis sumeret, aut se eis, quasi aliis cibis uteretur, ad famam extingendam. Hæc Amadæus in obsequium Angelici Præceptoris. Quis, rogo, his prælectis, Amadæum laudibus à Baronijs cumulandum non pereat?* Sed referre pudet: Calumnias, calumnis cumulat. Et cum Diana, & Hurtado, D. Thomæ verba truncantes carpere debuissent, Hurtado incolumi relato, in ejus locum Amadæum suffecit; ut eum æquæ, ac Diana immisericorditer proscinderet, *dispi. f. 1. fol. 122.* *Notam, inquit, uterque Divo Thomæ inuit fidelissimam, lachrymis eluendam. Sic enim illum accusat Amadæus, delator Diana, si vera ex illo referat: Nec enim licuit adhuc Diana confidere, &c. Si vera sit Diana, & ex illo Amadæi accusatio, non potuit atrocious flagitiū impingi Divo Thomæ, &c. Si vero temerè, & falso totius Ecclesiæ Præceptor inclusus sit quasi palpo, & voluntatis illicitæ Magister, judicet Christianus Lector, pat ne unquam calumnia instruta sit, & audita. *Ethi non contentus, *folio 124.* Divi Thomæ verba, prout apud Amadæum ipsius vindicem, fideliter excerpta inventur, exscribens sic iterat exlamat: *Hic tuum Lector judicium appello: num Diana, & Amadæus iniquissimam Divo Thomæ calumniam instruxerint? O Baroni! alius tecum contendat: tam ingratiani milabem quis ferat?*

19. Sed morsus cruentos labens condono, & Christiani Lectoris judicium ad aliqua ex dictis ponderranda voco. Primum, quod, ni Baronijs ipse ultraferetur, nequiter ab eis remittere judicari; ipsi scilicet, adhuc non licuisse Diana confidere. O Maestà humilitate virum! Quod alios authores non legerit, mirum mihi non acciderat, quia copia catuit, ut ipse teletatur, *fol. 1. Vix certissimam, inquit, habui librorum, quibus Amadæus ab uitiorum ad suam causam. Unum vero omnibus mirabile fuit, hominem tanta librorum inopia laborantem, & tot occupationibus distrahitum, ut nec Diana, qui præ omni manibus est, consulere licuerit, aut si fuisset suscipere provinciam respondendi Opusculo Amadæi Guimeni, qui non rationum pondere, sed testimonii tantum Doctori fidelissime exceptis, copioso, & gravi testimoniis, quam agebat, causam comprobavit. Quem proinde, in questione facti, impugnare, authoribus non relectis, & locis non collatis, impossibile prorsus erat: & maximè Baronijs, qui, ut ipse testatur, libros nec à tergo viderat. Quinimò (ut ex ejus testimonio aperte intelligitur) quam plurim eorum, nec non nomen audiverat; id estque Amadæum illos confinxisse, præ eruditiois copia, stomachosus evomuit. *Placuit etiam, inquit, Amadæo, configere, qui unquam scriperint, nec usquam exticeret. * Nullum vero hujusmodi authorem, nec in syllabo, nec in toto suo famoso opere ausus est nuncupare, ne de aperta falsitate convinceretur. Nullus enim apud Amadæum confactus invenitur, licet plures Baronijs, & in Theologia morali parum versatis prorsus ignoti.*

20. Alterum notatum dignissimum est, quod Baronijs ea calumniandi libidine astuaverit, ut Amadæum, Divi Thomæ accusatorem traducat, ubi ad vocatum, & ab aliorum calumnia vindicantem repuit. Verba illius recole. Quid ad hæc Baronijs? Nec Amadæi locum tibi consulere licuit? Vel concedas,

vel ex ore tuo clamabo: *Parem unquam calumniam instructam, & auditam non fuisse. Nec potuisse atrocious flagitium Amadæo impingi. Nullam ergo calumniam, ne dum iniquissimam Divo Thomæ Amadæus instruxit. An Baronijs Amadæo: Hic tuum Lector judicium appello.*

Q V A E S T I O III.

An moribundus, qui non audiens, neque loquens, dubia doloris signa exhibet, absolvendus sit?

1. **S**i doloris signa constiterit fuisse exhibita, in Ordine ad claves, constat ex dictis absolvendum. Difficultas solum est, de aliis doloris signis, de se indifferentibus. Ut si, v. gr. moribundus pugno peccatus pulset, oculos ad coelum tollat, vel aliquam imaginem devote respiciat, presente Sacerdote, vel aliis testificantibus.

2. Moribundum praedita doloris signa exhibentem non esse absolvendum, tradunt Bonacina, Joannes Franc. Suarez, & Thom. à Jesu, apud Diana 3. p. tract. 3. resolut. & consentire videntur P. Suarez disp. 23. sed. 1. n. 2. Fullicus tract. 7. cap. 5. num. 120. & Vaz quech hic quæst. 91. artie. 2. dub. 1. nu. 1. Qui alterunt, infirmum, quamvis contritionis signa praebentem, absolvitur posse, si nullam fecit mentionem confessionis, eam petendo, seu vocando Sacerdotem, saltem nutibus, seu ipsi confessario dicendo, se dolore de peccatis. Eorum fundamentum est, quia ea signa, de quibus supra, non videtur exhibita in ordine ad claves, que relatio est omnino necessaria ad absolutionem. Nam ut definitum est in Tridentino, *eff. 14. Can. 9.* sine confessione nequit esse absolutio: ergo cum illa signa rationem confessionis habere non videantur, nequiritur moribundus absolvitur virtute illorum.

3. Contraria tamen sententia probabilior est, in praxi que omnino tenenda, cum Layman lib. 5. tract. 6. cap. 8. Henriquez lib. 3. de Panit. cap. 10. n. 7. & 8. Lugo disp. 17. sed. 2. nu. 29. Zambrano, Pharaonio, & alii, quos sequitur Diana 3. p. tract. 3. resolut. Probatur primo optima ratione, quam ex Layman desumpta Lugo. In mortis articulo quilibet præsumitur desiderare optimum lux animæ remedium. Ergo signa doloris, & penitentiae, in eo articulo exhibita, censeri debent relata à penitente ad Sacramentalem absolutionem. Confirmaturl, quia neque adversarii negare possunt in his circumstantiis dubium saltem generare, an fuerint exhibita in ordine ad claves? Indubio autem, an sit materia sufficiens absolutionis, absolvendus est moribundus, ut bene Lugo suprà nu. 31. Et ita tenerit M. Texeda tom. 1. Theolog. moral libr. 2. tract. 3. controversial. 10. nu. 9. *Quod adeo, inquit, verum est, ut si dubitetur de sufficientia signorum penitentiae, in mortis articulo constituti; adhuc tamen penitentes absolvendus est, ne maneat fuisse spiritualis salutis remedium delititus: & alias penitentes ratione dubii est in possessione, ut absolvatur, saltem sub conditione. *Et nequiritur dissentire Vincentius Baronijs, ut pluribus ex illo exscriptis, probabo quæst. sequente numer. 39.

4. Secundò probatur, nam quando dubitatur, an signa oriuntur ex contritione de peccatis, an ex au-

Gg 2 gustia

gustia mortis, & morbi morore, absolvendus est sub conditione infirmus, ut tradunt Joannes Sanchez, & alii, quos citatos sequitur Diana 3.p. tr.3. resol.3. Ergo quando datur vera contritionis signa, & tamen est dubium, an fuerint exhibita in ordine ad claves, poterit infirmus absolvit sub conditione. Pater consequentia, quia idem est dubitare, an signa orfiantur ex contritione, ac dubitare, an fuerint in ordine ad claves. Imò non solum poterit, sed debet absolvit; nam quoties potest, ad id charitas graviter obligat, ne ex omissione, & incuria confessarii eterna moribundi salus periclitetur, ut cum Vazquez, Suarez, Montesin, Coninch, & aliis communiter docent Diana suprà resol.9. Lugo disp. citato, seft.1.n.20. & seft.5.n.87. Henriquez de Panitz lib.3. cap.10.n.8. Joannes Sanchez in Selecta disf.44.n.32. & cum Dicastillo, F. Francisco à Jesu Maria, Carmelite Excalceatus, in Cursu Theolog. Moral tract.6. cap.8. punct.6. num. 138.

5. Occasione hujus doctrinæ posset aliquis inquirere, an Sacerdos, qui dicta confessione generali, ut de more est, in principio Missæ, sensibus destituitur, & periculum mortis subiicit, absolvit possit virtute prædictæ generalis confessionis, nullo alio doloris signo edito? Negant cum Layman, Lugo suprà disf. 17. seft.1.n.23. & Diana tr.3. citato, resol.2. & 4 p. tr.4. resol. 92. in fin. contra Philibertum Marchinum oppositum afferentem. Verum tempore pestis, cum omnes in mortis periculo versentur, probabile mihi est, non solum Sacerdotem, sed ejus etiam ministerium virtute prædictæ confessionis absolvit possit sub conditione, quia confessio illa, & contritionis signa in his circumstantiis prudenter censeri possunt in ordine etiam ad claves exhibita, vel dubium saltem de ista relatione generant, quod sufficit ad absolutionem sub conditione.

QVÆSTIO IV.

An moribundus, qui nec confessio nem petiit, neque nulla signa contritionis dedit, posset absolviri?

VT questionem hanc in animarum favorem enucleare possumus, certa ab incertis sunt separanda. Sacramentum Poenitentia non posse dari sine confessione, tradunt in Trident. seft.14. cap.6. & Can.9. Unde conflat, omnino exterminandam opinionem contrariam, quam tenent Corduba lib.5.q.27. posse proposit.7. apud Henrig. lib.5. cap.10.n.9. in Glos. litt.1. & nonnulli moderni suppresso nomine citati à Coninch disf.3. dub.1.n.2. Quibus facit Jacobus Bajus Lovaniensis, institutione Religionis Christianæ, lib.2. cap.91. ubi assertit, in casu moribundi non requiri confessionem, quia in tali casu potest impendi absolutione per modum suffragii: accusatio enim, inquit, solum est necessaria, quando conferenda est per modum judicij.

2. Verum hæc distinctio Bajji temeraria omnino est: ne errorem, vel hæresim dicam. Nam absolutione Sacramentalis est actus judicialis, etiam respectu moribundi, & sine confessione esse nequit: utrumque enim definit Trident. suprà. Temerè igitur dixit Bajus, absolucionem conferri posse per modum suffragii, non præcedente confessione, alias conferri posset non subdito: imò, & mortuo, sicut applicari potest

indulgentia: neque esset necessaria iuridictio huius mistro absolvente, ut bene expendit Lugo supra. 3.n.42. Casus autem necessitatis essentiam abolutionis mutare non potest, atque a deo si extra illum debiente accusatione est invalida, à fortiori ratione in casu necessitatis. Igitur absolutione Sacramentalis conferri non potest, non præcedente accusatione, alii (vè signis contritionis confessatio nota, quia confessionis ratio conveniat. Hæc est veritatem, de communis sententia, quam tenet Vazquez in art. dub.1.n.1.dicens, nullum esse, qui contrarium dicas. Henriquez, Coninch, & Lugo supra. Suarez in seft.1.n.13. Joannes Sanchez in Selecta, disf.44. n.87. de ejus, urjet, veritate, salva fide, dubitari potest, cum expresse definita sit in Trident. iuris. Quia modello nimis Pater Coninch disf.7.n.96. auctoruit, illam sententiam non videti probabilem, concioneam, vel hæreticam vocare debulter.

3. Hoc præjacto fundamento, solumpniter difficultas, aegrotus, qui in eo periculorum profus doloris signum dedit, nec confessionem potest, possit Sacramentaliter absolvit virtute actionum antecedentium, quia confessio non auctio venire possit: Ut si, verb. grat. Christatam modicenter, Sacramenta frequentaverit, & fidelis, aqua habitus fuerit: Negant absolute Vazquez in art. dub.3 p. tr.3. resol.8. ubi citat Layman, Malamon, Turrianum, & alios, quos iterum sequitur. in art. 6. resol.20. quibus accepit Lugo ubi sapra, conilrez, Coninch, & Reginaldo, addens, nullum auctoribus Societas, qui sua scripta praetulit, oppositum docuisse, nisi forte paulatim precesserit doloris signum, seu confessionis petiti, ut prænitens verb. grat. dixerit, ut ex tunc absolutione petere pro mortis articulo, si in illo postea vides, & ita sentit ipse Lugo n.40. cui alii conseruentur.

S. I.

Sententia magis pia ab autoritate comprobatur.

4. Nihilominus moribundum, de quo supra, nec confessionem pettit, nec doloris signum dedit, nisi Sacramentum absolvit, virtute actionum antecedentium, quia praediximus, videtur sententia expressa S. Antonini: ut refertur in Sacerdotali Romano antiquo, tr. de Sacram. Panit. cap.26. ubi hæc ex illo habentur recte. *Talis infirmus, qui amissus loquacius, vel fulminans, si bene vivebat, ut bonus, & fidelis, & frequenter confitendum, & communionem, quamvis non petierit Sacramenta, quia ex inferno talia accipiunt, debet præsupponi contritus, & faciente deinceps confessionem generalem pro eo sicut sit in populo. Sacerdos faciat ab solutionem ab omni sententiæ peccato. *Hæc ibi. Et hanc opinionem approbat Gregorius XV. cum esset Archiepiscopus Bononiensis in Memoriali Confess. cap.1. de forma Sacram. Penit. n.16. fol.215. Si enim inquit, *Licer absolvere moribundum, etiam si nullum penitentia signum dedit in praesentia confessarii; si tamen aliquis cœlatur, una ostendisse confitendi desiderium. Ita docet Rituale Pauli V imò addit. Sacerdotalie Romanum, pag.612. ex doctrina D. Antonini, posse etiam absolvire moribundum assuetum frequentare confessionem, quamvis repentina casu oppressus Sacramentum non petierit. Neq; solum potest confessarius in his dubiis

casibus absolvere, sed etiam debet, quia contingere potest, moribundum esse tantum attritum, unde damnetur, nisi absolvatur. *Sic ibi.

5. Idem hæc sententia est hodie ferè communis inter Theologos, quorum syllabus, eorum verbis fideliciter excerptis, visum est itidem, ne in re tanti momentali quis deficit, ob oculos ponere. Eam tenet Mollesius in Sum. to. i. tr. 7. cap. 5. nn. 48. ubi sic ait: "Hanc opinionem, ut mihi retulit noster D. Gabriel Loretius, vir magna eruditio, Romæ sequuntur suerunt ipse, & Franciscus Suarez, & P. Salmeronis Societas Iesu, & P. Luppus Capuccius; & audiuit etiam, quod dum casu cadebat Romæ quidam, ex facie S. Petri, & reperiatur ibi Clemens VIII. Pontifex Maximus, vir sapientissimus; & vidisset illum eadem, quod dedit ei absolutionem, dicens: Si es capax absolutionis, absolo te à peccatis. *Et infra. 49. Non estratio convincens, cur id fieri non possit sub conditione, quando hic talis signum non dedit, & alibi devotus erat ad Sacraenta, &c. Itaque prodest, non autem nocere potest, nec fit injuria Sacramento, & est opinio satis pia. *Sic ille.

6. Homobonus in examine Ecclesiæ p. i. tr. 7. cap. 18. q. 84. "Pruenter agit Parochus, si favorabiliori illi opinioni adhæreat, que sentit absolutionis beneficium moribundo impendi posse, etiam si nullum confessus sit peccatum, nec confessorum petierit, ne indicia exhibuerit, ex quibus actus contritionis vel attritionis argui possit; modo talis in mortis articulo constitutus Christianus more vivere soleret, & bene, ac fidelis homo astimetur. Quod quidem placitum in præx referunt amplexum fuisse Clementem VIII. Quia sententia, illa tandem ratione confirmatur, quod in necessariis ad salutem, tunc pars est amplecti, & certiori periculo occurrendum est. Et reverentia Sacramento, vel sacrilegi periculum, tum conditione apposita, tum auctoritate Doctorum hanc opinionem ruerunt, cessare dicuntur." *

7. Antonius de Litteratis in Sum. edita Romæ cum approbatione Mag. Sacri Palati, anno 1611. p. i. de Conf. cap. 33. nn. 7. "Respondet, quod si infirmis loquiam amiserit, vel si in freuuum conversus fuerit, Sacerdos debet considerare, an talis infirmus bene, fidelis, ut bonus Christianus vivebat, & singulis annis constebatur, & se communicabat, & hujusmodi, licet Sacramentum non petierit, quia talis ex insperato acciderunt, &c. Talis presupponitur contritus: id est Sacerdos absolvat eum ab omnibus censuris, causis, & peccatis. *

8. Bartholomæus à Sancto Fausto in Theolog. mor. lib. 4. q. 204. "Quia si potest, inquit, dari absolutione sub conditione, quando dubitatur, an post tenti habeat usum rationis, vel an sine peccata, nulla estratio convincens, cur id fieri non possit similiter sub conditione, quando talis nullum signum dedit contritionis, & alibi devotus erat, & frequentabat confessionem, & communionem. Nam potest esse, prout in dabo præsumitur, ut quis sit memor salutis æternæ, & quod in interiori habeat aliquam efficacem attritionem, qua rectè dispositus sit, recipere Sacramentum absolutionem, & de attrito fiat contritus. Praesertim, quia nulla sit injuria huic Sacramento, quando sub conditione imperitit absolutione, unde si non reperiatur dispositus, absolutione habetur pro non data, & sic prodest, non autem nocere potest. *

9. Victorinus Præmol in Memoriali Clericorum p. 4. cap. 1. n. 14. "Licit absolvere moribundum, etiam si nullum penitentiae signum dederit in prælencia confessari, si tamen aliquis testatur, cum ostendisse

Pars II.

confidendi desiderium. Ita docet R. tus le Pauli V. & etiam super à diximus. Imò addit. Sacerdotale ex doctrina D. Antonini, posse etiam absolvī moribundū assuetum frequentare confessionem, quamvis repente in casu opressus Sacramentum non petierit. Ne quod solum potest confessarius in his duobus casibus absolvere, sed etiam debet quia contingere potest, moribundum esse tantum attritum, unde damnetur, nisi absolvatur, ut de priori casu dicit Suarez. *Sic ille.

10. Pellizarius in Man. Regul. to. i. tr. 5. c. 3. sect. 1. n. 60. "Cujus, inquit, opinionem puto defendi posse ob doctrinam tradendam, nimisrum posse absolvī illum, qui sensibus omnino delititutus, & nullo pacto petit confessionem, si constet illum fuisse. r. 8. cap. 3. sect. 2. n. 114. "Respondet, videri non omnino improbabiles, quod absolvī possit saltem sub conditione. Moveor, tum ex principio extrinseco, nempe ex auctoritate plurium Doctorum opinionem hanc suffitentium, qui sunt Mollesius, Homobonus, Litteratus, &c. Suarez, qui ex auctoritate gravium virorum, tales doctrinam privatim tradidit; Baldellus, & Naldus, à me per litteras consuliti; aliquique doct: recentiores à quibus non omnino videtur dissentire S. Augustinus. * & n. 116. in fine. "Ergo ex charitate tenemur eam sequi: tantum abest ut non possumus eam practicè sequi."

11. Rever. P. Leander à Sacram. to. i. de Panit. rr. 5. diff. 5. q. 4. 6. "An confessarius possit absolvere sub conditione moribundū sensibus destitutum, qui nec confessionem petat, nec signum penitentiae dedit? Mih, in hoc difficilissimo puncto, sic respondendum videtur. Quod scilicet, quamvis prima sententia negans, speculativè sit longè vetior; longèque probabilior secunda: hæc tamen, quia non caret probabilitate (ut ipsemet Diana merito fatetur) in præxi observari debet, & practicari (quod ego Romæ in occurrenti casu, semel, & iterum feci, nec penititur) ut ex statim dicendis contabit. *

12. R. P. Fr. Christophorus Delgadillo to. de Panit. cap. 13. dub. 18. & 19. tradit: "Non solum posse, sed tenet absolvere sub conditione, quia vixisse mox, & modo Catholico sufficit pro signo sensibili doloris, in articulo mortis, requisito de peccatis, sicut sufficit, ut prudenter judicet, prædictum moribundum hic, & nunc habere intentionem, seu voluntatem requiritam ad validam, & fructuosa receptionem aliorum Sacramentorum, scilicet, Eucharistie, & Extrema unctionis. *

13. Illustriss. ac Rev. P. M. Acatius de Velasco to. i. refol. mor. verb. Absolutio, ref. 12. n. 4. "La tengo por probable, por la autoridad de los Doctores tan graves, que la tienen. *Et infra. *En particular, si el moribundo es hombre bueno, del qual se puede prometer, que todos los días haría acto de contrición, y daría alguna señal de dolor. *Et to. 2. serb. Sacramento, ref. 403. n. 7. *Muy probable es, que a un hombre que se está muriendo, sin poder ni averrado materia alguna por camino alguno, el Confesor le debe absolver con condicion. *Et latius M. Zanardus in Director. 1. p. 2. de Panit. §. 9. dicens: *Posse absolví, si non erat in mortali noto. *

14. Antoninus Diana 3. p. tr. 3. refol. 8. "Unde ego saltem ex principio extrinseco, puto hanc sententiam probabilem esse, & ita illam tenet aliqui Patres Societas Iesu, & nostræ Religionis, & dici potest, quod in hoc casu adeat aliquo modo materia, quæ pertinet, & famam probitatis dicti moribundi, efficiunt præfens. *

15. Doctissimus Episcopus Joannes Caramuel in Gg 3 Thol.

Theol. Fundam. I.p. fundam. 6.n. 195. fol. n. 92. restatur, hanc opinionem, tanquam probabilem approbatam esse ab Universitate Vienensi, in Thesibus, quibus præfuit R.P. Turkovich Societatis Jesu. Et ipse, ubi supà, & n. 131. fol. 660. mordicus illam defendit, plures pro ea Doctores referens, tum ex Societate, tum ex Franciscanis, & in 3. edit. fol. 533. usque ad 541. ubi de hac questione ait; pro hac parte ita etiже Stephanum Bauni, & Carolum Mulfart Societatis Jesu, & alios, qui in voce id docuerunt in Universitate Viennensi. Quibus adde Janserium, apud Lessuum in 3. p. q. 9. art. 2. dub. 2. n. 20. Laurentium Longum in Tabulis Sacram. Tab. 2. cap. 24. nu. 8. Theophilum Raynaldum de Martyrio, p. 2. cap. 3. n. 7. Bassum, verb. Absolutio, n. 13. in 3. editione, & Philipum Servium in Annulo. fidel. p. 3. cap. 1. Favet Averla de Pœnit. q. 10. s. 8. & inclinat Machado tom. 1. lib. 2. p. 4. docum. 5. n. 4. & plures infra citandi. Et cum Vitaldo, Carolo de Baucio, Sancto Fausto, & aliis tenet Bartoli in Collect. ad Trid. s. 14. cap. 5. n. 2. dicens: *Si pœnitens nullum peccatum confiteatur, nec pettit confessionem, nec signa, vel nutus contritionis exhibuit, & sit vir bonus, & devotus ad Sacraenta, poterit sub conditione absolviri in hunc modum: Sit uero capax absolutionis, ego te absolvio à peccatis tuis. *Et in Belgio hanc opinionem practicari in bello à multis confessariis, testatur se audivisse Cardin. de Lugo tom. de Pœnit. dif. 17. s. 3. n. 33. Quibus facit fundamentum, quo pro Eucharistia freneticis, & amentibus conferenda uitiorum. Texeda to. 1. tr. 2. cont. 18. dub. 5. n. 47. Denique hanc sententiam probabilem putant plures, quos citatos sequitur F. Franciscus à Jesu Maria to 1. Curs. Theol mor. tr. 6. cap. 8. punct. 6. nu. 148. fol. 450. & seq. Apud quem n. 148. pro eadem militari Gabriel à S. Vincentio de Sacram. Pœnit. dif. 7. q. 2. & hanc sententiam. *Sic explicatā (inquit F. Fransc. à Jesu Maria pœnit. 6. in fine) probabilem esse tentimus, & sic ad proxim deducendam: cum nulla fiat injuria Sacramento, impendendo in eo casu absolutionem sub conditione, & ex præ possum salus æterna penderit moribundi. *Sic doctus Carmelitanus Ex calc.

16. Propter hæc Tamburinus in Methodo exped. confess edito Roma, anno 1647. lib. 2. cap. 10. §. 1. num. 11. *Nonnulli, inquit, Doctores putant, ejusmodi moribundum facili superque petere confessionem, per mores Christianos, tota vita sensibiliter peractos. Itaque ideo putant absolviri posse; saltem sub conditione: si est capax absolutionis. Idcirco in præ censeo, posse absolviri sub conditione dicta: propter tam urgente in instanti mortis necessitatem, etiam debere. Ratio est, quia propter conditionem caveretur injuria Sacramento, & ex alia parte, consilitor, quantum fieri potest, saluti moribundi; quia in tali articulo præsumi saltem attritus potest. Quid si forte ita, a cunctis peccando, subito destituantur sensibus, ut non possit humanitas loquendo attiri? Respondeo, tunc non esse præsumendum attritum, atque adeo, nec absolvendum docent communiter. Sed ego sub prædicta conditione vix illum regulariter sine absolutione ditterem: quia rarissime evenit, ut tam cito sensibus quis, dum actu peccar, destruantur, ut vicinus mortis non velit suæ salutis consilere per aliquam attritionem. *Sic ille.

17. Addunt alii prædictam sententiam pro quolibet peccatore Catholico sustinendam esse. Joannes Poncius in cursu Theologico. decif. 46. concl. 4. Quamvis etiam possit conjici, ex ante acta vita; quod si habuerit tempus, haberit etiam internam dispositiōnem, tamen illa conjectura non sufficit, nisi ap. absolu-

lutionem conditionatam, qualis si possit dei posset etiam ei, qui ante se legerat vivere, quando dolore del peccatis, & petet confessio, quando sunt in periculo vita: de quibus, non modo, quantum ad hoc discurrendum esse, testis Doctores, qui oppositum conclusionis temunt. Quum ad me attinet, non video, cui non possit, trisque sub conditione, cum nol malis sit in condita tali absolutione, & non sit evidens, nec certa de fide, quod non possit prodesse. *Sicille, quia argumenta in contrarium respondet.

18. Petrus Marchantius in Tribunali Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7. *Sed ad primam partem huius quartæ responsionis, in favorem animarum, temtamur, in qua dixi: quod quando peccator Catholicus ita opprimitur, ut nullum appareat figura penitentia, aut desiderata, sive postulata confessio, nihilominus possit sub conditione absolviri, & solvendum esse.*

19. Fr. Martinus de S. Joseph in Monitu, nov. 11. 1. tr. 16. n. 2. *Juxta Diana, que es probable, y bimmo han tenido hombres doctissimos, porque alos dicen, que en aquel punto, aun los hombres ordinarios se convierten de ordinario, y lepidos misericordia a Dios, pefandoles de las ofendas, y dando su salvacion eterna, y que por lo menos en lo menor careza de atraccion, con que ayudado con el santo mento se salve. A la verdad yo juro, que enacion es probable, por principios extremos, en caso semijusto, pecara contra caridad el Señor, que no absolvirea al tal enfermo, debatodas dicion dicha.*

20. Torreblanca lib. 14. Præd. cap. 11. n. 14. p. 10.

*Moribundo enim sensibus destituto, quamvis catum nullum pronunciaverit, nec signa communis dederit, potest, & debet confessarius evitare, saltem sub conditione: Si es capax, absolviri.

21. Remigius in Sum. tr. 5. §. 11. n. 5. *Estimatio opinio probable, q. el Confessor puede absolver moribundo destituido de sus sentidos, aunque ya pedido confessione, y exercitare la caridad etiæ tan peligroso, en que cada uno la desearia per timido.*

22. Fr. Ludovitus à Concept. in examine recti tr. de Pœnit. q. 1. per totam, præcipue n. 19. hanc conditione probat. *Tum quia de nullo debet malum praetuli, & præsertim finale, nisi exprelis de illo constaret, cum ergo neque exprelis de hoc constare possit, casu polito, tenetur de omnibus similibus casu judicare malum. At qui in simili casu reorient opes sua saluti exequi necessaria, inter quæ unam, & talium est, contritionis signa præbere, confessio ne signo aliquo postulare. Ergo hoc de illis possumus dicare (scilicet, quamvis non videmus) præsumere, illis absolutionis beneficium, sub conditione impedere.*

23. Lezana in Sum. qq. Regul. tom. 2. verb. Confess. *Ego vero, licet hanc secundam sententiam (temporale negativam) probabiliorem credam; primam uero non reputo omnino improbabilem, eo vel maris, quod existimem, omnes fideles in eo periculo constitutos, si vel per modicum tempus, si compotescerent, non solum actu interno confessionem dedilire, sed externo actu id desiderium (semper manifestare, quod virtus quædā confessio, pro ablatione neconditionatè concedenda. Sed alii judices iudicant*

24. Illustris. Joannes Carmel in 2. p. Theol. Fund. cap. 1. n. 50. fol. 35. *Quia universitas Vinalis sententia, quæ

quaescerit, moribundum Catholicum sensibus destitutum, qui nullum signum doloris dedit, posse saltem sub conditione absolviri, judicavit probabilem, hanc eamdem opinionem probabilem esse pronuncio,* & cap. 7. n. 120 deponit.* Probabilis, inquit, est sententia, qua docet Catholicum moribundum sensibus destitutum, qui nullum signum doloris dedit, posse absolviri saltem sub conditione.* Eridem tradiderat in *Theolog. moral.* lib. 3. disp. 4. n. 1542. dicens: Confessarii teperi hanc sententiam practicari. Verba ejus sunt, * Non posse absolviri, qui nullum signum dederit, quo videatur actualiter petere confessionem, sensis quidem probabilissime: tibi enim viri doctissimi consentiunt. Et tamen te peccatum esse mortaliter, finis mites diaboli affero: cum moribundo omnibus sensibus destituto, qui nullo signo externo confessionem petiri, non accurras. Ratio est clarissima. Ille enim est in extrema necessitate constitutus, in periculo eternæ damnationis, & jure fraternalis charitatis teneris eum adjuvare, si potes. Ergo & tenet ipsum absolvere, id enim potes; quia tametsi non possis operari contra tuum dictamen, potes illud prudenter mutare, & opinioni probabili subscribens illi absolutionem concedere.*

25. Angelus Maria Vetricelli in questionib. moral. tom. 1. tract. 6. per totum, multis suadere conatur. * Moribundum Catholicum, quantumcumque petiverit, nullo dato penitentiae signo, sub conditione absolvendum. * Ita ubi *spr. scil. 12.* quamvis hec disperandi gratia dicta esse velit. Et scil. 14. num. nam. 44. suum iudicium declarans ait: * Dubium mihi est, an haec opinio probabilis sit ab extrinseco, & ego non auderem afferre hodie esse probabilem, non tamen condemnarem, tanquam sacrilegii reum, qui dubitan, an haec opinio sit saltem per principia extrinseca probabilis, absolveret sub conditione moribundum, nulla praebentem signa doloris.* Haec ibi, & num. 100. & facit ejus doctrina tract. 2. quest. 36. num. 5.

26. Militant etiam pro hac sententia Doctores alii. Illust. DD. Alphonso de la Penna & Montenegro, Episcopus Quitensis, in Itinerario pro Indorum Parochis, lib. 3. tract. unico, scil. 2 fol. 280. ubi sic: * Diogo, que opinion muy probable, que en caso, que uno ay caido de una torre, y del golpe quedo tan aturdido, y molido, que no pudo dar sennal de dolor alguno, ni aun de pedir este Sacramento, se debe absolver sub conditione, diciendo: *Sic capaces, ego te absolvio.* E M. Acacius de Velasco tom. 2. verb. Sacram. resolut. 403. n. 7. ubi post verba *spr. num. 17.* fideliter excerpta subnexit. * Luego constando, como consta, quella tal absolucion (nempè, sub conditione) no puede ser mala por camino alguno, y que puede servir al enfermo de un tan grabien espiritual, qualquier Confessor puede, y debe absolvere en la dicha forma. * Sic ille universaliter pro omni Catholicismo moribundo discurrit. Quibus addendi afferentes, agoniam Catholicum esse probabile signum, tum contritionis tum voluntatis confitendi; nam ita frequenter contingit inter Catholicos, ut ait Vetricellitom 1. tract. 6. quæst. unico. à nu. 12. Et videtur demente D. Augustinum tom. 6. lib. 1. de Adulterinis conjugi, cap. 28. ubi ait: * Adulterum, in adulterino conjugio, mortis periculo preoccupatum, quamvis nulla posset dare sua voluntatis signa, tamen baptizandum esse, si cœchumenus erat (attende) & si baptizatus, reconciliandum: talis enim tunc intrinsecè penitens credendus est. * Et cap. 26.

praedixerat: * Si voluntas ejus incerta est, multo satius est nolenti dare, quam volenti negare. * Hæc Augustinus. Propter que P. Dicastillo de Panit. diff. 9. dub. 9. n. 854. non dubitavit dicere. * Hæc sententia videatur pro se habere Augustinum. Et exprefse, illam docuisse Augustinum, dicit Vetricelli *spr. num. 14. & 74.*

27. Hæc opinio quoad Catholicum, qui Christiano modo vixerit, ob auctoritatem saltem extrinsecam tot, tantorumque Doctorum implorabilis mihi non est, licet pietate magis, quam ratione, suaderi possit. Verum cum hoc Sacramentum in animarum favorem institutum sit, ea nobis opinio eligenda est, non qua Sacramento, sed qua penitentia magis faveat. Sacramentum enim, inquit Joannes Sanchez in *Select. disp. 44. nu. 35.* * Juri suo cedit, & (ut ita dicam) periculo irritationis exponi non aget fert, ed quod salus spiritualis proximi magis tutra relinquitur. * Cui facit Baranius in opere contra Caram i. p. disp. 1. scil. 4. artic. 1. §. 1. fol. 39. ibi. * Cum enim Sacraenta instituta sint ad salutem animarum, nil mali est, si aliquod periculum irriti Sacramenti incurtas, ne damnetur anima, in cuius gratiam à Deo est institutum. * Omittit periculo irritationis non exponi, si absolutione sub conditione impendatur, ut ibidem docet Joannes Sanchez, & tenet Suarez disp. 3. scil. 1. in fine. Quibus consentiunt plures ex *spr. scil. 12.* ergo cum administratio Sacramenti in nostro casu, non possit ei obesse, & possit prodesse in firmo, si haec opinio forte sit vera, id est illam, quam ex charitate judico, debere omnes confessarios amplexari (ut ferè omnes Doctores citati exprimunt) aliquibus fundamentis stabilire, & explicitare, Deo gratum futurum judicavi.

S. II.

Sententia magis pia tripli ratione stabilitur.

28. Igitur moribundum, qui nec confessionem petiri, nec nulla contritionis signa dedit, absolviri posse, si Christiano modo vixerit, suadetur. Primo, quia voluntas confitendi peccatum manifestata confessario per signum aliquod exterius, sufficiens ad absolutionem, saltem sub conditione, ut docent communiter Doctores: quod procedit, etiam post multos dies absolutione sit impetrienda, ut constat ex Henrique de Panit lib. 1. cap. 10. & 11. num. 6. &c ex Hurtado Complut. de Sacram. in genere disp. 1. diff. 11. Sed fidelem Christiano modo vixisse, & Sacraenta frequentasse, est signum exterius, per quod manifestatur confessatio voluntas confitendi futura in articulo mottis: ergo licet pro tunc non petierit absolutionem, nec signum aliquod doloris in eo pericule edere potuerit, datur materia sufficiens ad absolutionem. Probo consequentiam; moraliter certum est, prædictum moribundum in eo vita discrimine constitutum habere voluntatem confitendi, & haec sufficienter manifestatur, & fit sensibilis per supradicta signa antecedentia: omnes enim per illam venimus in notitiam, quod si posset, pro eo articulo absolutionem petere; ergo.

29. Confirmatur: dolor de peccatis sufficienter fit sensibilis ad absolutionem per confessionem illius precedentem, ut tradit Lugo disp. 14. scil. 2.

Gg 4 cum

cum Henriquez, Fagundez, Navarr. & aliis: ergo voluntas confitendi in articulo mortis sufficienter redditur sensibilis per signa illa antecedentia. Urgetur: sicut dolor constituitur in esse materie Sacramenti per confessionem: ita voluntas constituitur in esse confessionis, per signum illam manifestans; sed confessio antecedens dolorem potest illum constituere in esse materie Sacramenti: ergo signum antecedens voluntatem confitendi potest illum constituere in esse confessionis: *æquè enim certum moraliter est, eum, qui bene vivit, & Sacraenta frequentat, habiturum in mortis articulo voluntatem confitendi, ac est certum, eum, qui sua peccata confiteret, habere, vel habiturum ante absolutionem dolorem de peccatis: ergo dum confessio per se, vel per aliorum testimonium constiterit, de antea vita poenitentis, non solum poterit, sed tenebitur illum absolvere, quia in omni rigore verum est, desiderium confitendi per se, vel per alios ostendisse: quod sufficere ad absolutionem impertindam habemus ex Paulo V. in Rituale Romano.*

30. Dicest ergo saltem, si infirmus non solum vocem, sed & sensum amiserit, non poterit absolviri, quia in talis casu non datur in eo voluntas confitendi, cum rationis compos non sit. Respondeo primò: ex privatione usus sensuum externorum, non deducit evidenter ultimam rationis ita defensionem, ut non potuerit habere dolorem, ac proinde in casu dubii, debere absolviri sub conditione. Respondeo secundò: licet constaret, repente amissus usus rationis, absolviri etiam posse, non ratione voluntatis, quam tunc habeat, cum supponamus non habere, sed ratione alterius voluntatis præterite. Explico simul, & confirmo: Ipse recte vivendi modus, & Sacramentorum frequentatio, utpote orta ex desiderio placenti Deo, & obtinendi beatitudinem, non solum sufficienter significat, poenitentem habiturum confitendi voluntatem in mortis articulo, si sui compos fuerit, sed ex nunc desiderare confessionem pro eo articulo, & absolutionem Sacramentalem pro eo petere, eo modo, quo potest, juxta infra dicenda. Hoc enim desiderium confessionis implicitè continetur in voluntate illa præterita recte vivendi, & frequentandi Sacraenta ad consequendam beatitudinem: quia quidem voluntas per hæc bona opera sufficienter significatur: ergo si de tali voluntate impliria, & præterita confessario constiterit, poterit, & tenebitur infirmum absolvere, quia ad absolutionem nil aliud exigit Concilium Arausicanum primum, cap. 11. ibi: *Subit obmutescentes, poenitentiam accipere potest, si voluntatis præterita testimonium, verbis aliorum, habeat.*

31. Quod autem voluntas hæc, & desiderium confessionis exterius manifestata, multo tempore antecelerint articulum mortis, non obstat ad absolutionem, nam ut supra diximus ex Henriquez, & Hurtado, & latius diff. precedenti, quest. 10. absolutio potest conferri, quamvis multis antea diebus præcesserit confessio, dummodò non constet, poenitentem voluntatem retrahisse per culpam mortalem. Ind' addo in casu præsenti licet id constaret, absolvendum sub conditione: nam cùm aliud certum non sit, moribundum adeò subito usum rationis amisisse ut spatiū ad voluntatem confitendi, & attributionem de peccatis concepiendam non habuerit, posset confessarius in ejus favorem prudenter judicare; ac proinde virtute prædictæ voluntatis præ-

sumptæ, & per antea dictam vitam sufficienter qualificata illum absolvere sub conditione. Quod si collata salvabitur, quiesces in æternum penitentia.

32. Suadetur secundò: quia eadem confitentia sacramentalis eorumdem peccatorum, & ex materia sufficiens est ad plures Sacerdotes diligenter, & distincte sacramentum, cum novo gratiae augmento, confidens, ut bene tradit Lugo *supra disp. 13. fol. 7. nro. 14.* Quia confessio iterabilis est, & licet predicta materialiter, & physice videatur una, mortaliter & virtualiter est multiplex, quia æquivalens: Confessor tibi Petre, & confiteor tibi Pauli; sic in forma hæc: *Ego vos absolvō: æquivalēt, absolvō: legitur h̄ ab uno Sacerdoti fuisse penitens absolvī, posset postea virtute ejusdem confessionis absolvī alio, qui de confessione præterita noticiam habet.* Ergo occurrente mortis periculo non solum possit hic Sacerdos, sed deberet illum absolvere.

33. Praefatus discursus, admisso antecedente, videtur legitimus. Jam vero, quod nullus presentis, qui uni Sacerdoti confiteatur, qui conscientia saltem implicita non dirigit confessio ad alios Sacerdotes, ut ejus virtute possit, proximo articulo mortis, a quibus absolvī, si aliam erit, & alia doloris signa edere non potuerit, videatur probabilessimum: nemo enim est, qui ad annus felliarium accedens, rogatus non responderet, & velle, & desiderare iterum à qualibet Sacerdoti articulo mortis, virtute illius confessionis absolvī ergo quilibet poenitens, quando confiteatur unius Sacerdoti, confitetur implicitè, & in generali alteri advenienti in articulo mortis, quod patet, vel per alios de ejusmodi confessione non contineat, quæ quidem moraliter perseverat, cum memoria confessari, vel alterius interpretata gerentis conservatur. Ergo virtute illius confessoris absolvī poterit.

34. Et procedit juxta superius dicta, licet constaret, poenitentem in novum mortale per illum confessionem incidisse, dummodò Sacramentum frequentaverit, eamque conscientiam habuerit, ut reddat sufficenter sensibilem dolorem concupendum de peccatis, postalem confessionem, committit. His enim concurrentibus, nil desiderari videtur ad absolutionem sub conditione, cum vere licet multò antea præcesserit confessio, interveniente materialis præsencia confessionis huius Sacerdotis facti, modo, quo explicui, & perillam, ut conjunctio cum frequentia Sacramentorum, & conscientia conflat sufficenter sensibile, poenitentem ante mortem habiturum dolorem de peccatis, si forte aliquis post confessionem contraxerit. Ubi autem non venit peccati, saltem in genere, confessio, sufficiens materia absolucionis valida, & fructuosa, supra dictum.

35. Suadetur tertio, quia ad minus haec sententia dubium generant, an ejusmodi infinitus capax absolucionis, qui dubium factum est, in fieri materia sufficiens voluntas illa confitendi, qui datur in articulo mortis per antea dictam vitam aquiculata, vel an posset in eo articulo absolvī virtute confessionis prius factæ, vel virtute præterit voluntatis obtinendi absolucionem, & in dubio de materia sufficiens, impertienda est sub conditione, ut Layman, Sanchez, Diana, & alii diximus quæ st̄a præcedenti, & ex communī Doctorum probat ista.

bat latè Lugo disp. 8. de Sacram. in genere, sect. 9. Ergò in casu, quo moribundus, nec confessionem petierit, nec illum doloris signum dederit, absolvit poterit sub conditione. Et Sacerdos ex charitate graviter ligatus erit, si concurrant, quæ in super ostiis suppofimus. Melius etenim est subvenire proximo cum Sacramento dubio, quam sine ullo Sacramento relinquere: & ut ex communi Doctorum tradit Leander supr. quæst. 47. Sacerdos, non solum potest, sed debet absolvere moribundum in casibus, in quibus ex opinione probabili aliorum potest, quamvis ipse contraria sequatur, potest enim alieno adhaerere, & idem tenetur suam deponere, ne eternæ damnationis periculo proximum exponat.

I. III.

Objectionibus communis sententia
fit satis.

36. Objecies primò cum Emin. Cardinali de Lugo: Accusatio de peccato debet esse post commissum peccatum, ergò voluntas nunc habiti accusandi se de peccato postea committendo, non est sufficiens, ut virtute illius in mortis articulo absolvatur. Concedo totum, sed nihil contra me. Ego enim tantum affero, absolvit posse, vel virtute voluntatis confidendi, quam habet in articulo mortis sufficienter iam significatam, & sensibilem factam per anteactam vitam Christiano modo, & cum Sacramentorum frequentia: vel virtute confessionis de aliis peccatis commissis, ut propter quæ uni Sacerdoti explicitè & in particuli, aliis verò implicitè, & in genera facta fuit, ut in mortis articulo posset à quolibet, virtute illius, impendi absolvit: sive predicta confessio sit expressa (ut dix.) sive implicita in recto vivendi modo, & frequentia Sacramentorum imbibita; quæ quidem ex nunc est petit quadam absolutions à peccatis usque modò contractis, & significat dolorem de aliis, si forte committantur, concipiendum: neque enim, ut ab omnibus absolvatur, in casu necessitatis opus est, de omnibus præcesserit accusatio.

37. Objecies secundò. Decreta Pontificum, & Conciliorum agentia de absolutione moribundi, semper addunt, si voluntatis præterita testimonium aliorum verbis habeat, vel si desiderium confidendi per se, vel per alios ostenderit. Ergò non sufficit Christiano modo vixille, Sacramenta frequentasse. Respondeo, negando consequentiam: quia, ut constat ex dictis, in toto rigore hæc decreta in nostro casu verificantur; addunt tamen, & meritò prædictam limitationem; quia possunt esse aliqui homines, ad eam præterea moribus imbuti, ut eorum vita, nec implicitè significet, in articulo mortis habituros confessionis desiderium, sed potius de misericordia Dei desperatos; qui profindè nec virtute voluntatis confidendi, per anteactam vitam significatae, nec virtute alterius confessionis, sive explicitæ, sive implicitæ possunt absolvit, cùm nil horum intervenerat. Quapropter eorum opinioni non acquiesco, qui contrarii ubi supr. docuerunt, & à principiis intrinsecis nullam censeo probabilitatem habere. Vel si mavis responde, limitationem illam additam fuisse à Concilio, quia potest contingere confessarium nullam de anteacta vita moribundi habere noti-

tiam, nec esse testes, qui deponant: his autem deficientibus, nequit absolutionem ei impetrari, quia nulla datur confessio. Et in omnium sententia formam Sacramenti, etiam sub conditione, proferre, ubi nec dubia materia reperitur, grave peccatum est. Alias equis, & mulus possent sub conditione baptizari, vel absolvit.

38. An verò à principiis extrinsecis sufficiens probabilitas opinioni nuper relatæ insit, ad absolvendum quemcumque Catholicum in articulo mortis constitutum, quem tales esse confessario considerit; difficultate satis est. Sed quia illa opinio in animorum favorem cedit, & aliud non est omni authoritate destituta, censeo confessarium, eti parum probabile, posse illi adhaerere, quia ut ait P. Thoin. Sanchez lib. 2. de matrimon. disp. 36. num. 8. quamvis opinio parum probabilis sit, ratione periculi magni, quod ex opposito imminent, sustineri potest. * Quod alias (inquit) non judicaretur probabile, facit tale esse urgens necessitas, & periculum, quod ex opposito sequeretur, ut optimè docet Sotus de secreto 3. memb. quæst. 2. conclus. 3. Quos sequuntur Baldellus, Navarrus, Suarez, Valencia, Reginaldus, & alii, quibus citatis subscribe Thomas Hurtado tom. 1. variar. resol. tract. 3. cap. 3. resol. 13. & non parum favet Joanes Martinez de Prado tom. de Penit. q. 3. de qualit. conf. dub. 2. nu. 31. dum ait. * Pro tanto extrema necessitate sufficit quævis probabilitas, ut non solum licet, sed teneatur animæ favere. * Ergò & probabilitas aliqualis à principio extrinseco sufficit. Cùm autem in praefata opinione desideranda gravissimum contineatur periculum relinquendi proximum omni remedio destinatum, & periculo æternæ damnationi expositum, qui forte, absolutione sub conditione collata, salvabitur, creditur speciem præse ferret, præfatam opinionem non amplexari, cum absque ullo peccato possimus. Cujus ratio à priori est, quia inter duo mala disjunctivæ necessaria, minus est eligendum, ut constat ex cap. duo mala, & cap. Nervi, dist. 13. Cùm igitur minus malum sit periculum frustrationis Sacramenti, quam æternæ salutis moribudi; quia illud religioni, istud charitati opponitur, primum à fortiori eligendum. Et quidem casu, quo utrumque præceptum observari non possit, charitatis præferendum, cum Montesino tradit. Joannes Sanchez in selectis disp. 44. n. 35. & certissimum apud omnes est. Omitto nulli periculo frustrandi Sacramentum se expondere, ut cum Suarez, Sanchez, & aliis supr. diximus; quia absolute impeditur sub conditione, si es capax, quæ non subsistente, non confertur: ergo nil sit contra religionem. Insuper suadetur nostra conclusio: quia confessarius tenetur absolvere penitentem pro se habentem opinionem, quæ apud Doctores probata authoritatis probabilis habeatur, licet ipse à principiis intrinsecis falsam, & improbabilem censeat. Ut docent M. Sotus, M. Marcus, M. Caudinus, & alii quos citavi tr. 1. de opin. probabili, quæst. 4. num. 7. Ergò potiori jure in casu extremæ necessitatis.

(:†:)

§. IV.

§. IV.

Animadversio in Baronium

39. Ex his rejetiendus venit Vincentius Baronius, sicut 2. part. Manuduct. contra Amadeum, disp. 2. sect. 3. fol. 222. confidenter assent, nec moribundo, qui Christiano modo vixerit, licere absolutionem impendere, etiam sub conditione: nisi præter interpretativam voluntatem ad sit signum presentis contestatae petitione confessarii, aut doloris sensu, gemitu, vel verbis expressæ. * Sed non placet. Quia, ut constat ex superioris dictis, non solum potest, sed ex præcepto charitatis (qua obligat ad remedium dubium, quando certum extremè indigenti applicari non potest) absolvere tenetur. Quod insuper argumento, ut aijunt, ad hominem, evincit; quia, ut ipse Baronius testatur 1. part. Theolog. mor. contra Caramuelum, disp. 1. sect. 5. fol. 79. * Nullum est certius falsi argumentum, quam à se ipso dissentire. * Quod autem ipse secum non conveniat, probo ex his, quæ tradit infra disp. 2. sect. 2. fol. 171. & 172. Ubi, dubia materia, & forma Sacrae intentiendum esse, docet, quandò certa deficit, nec alud medium suspetit ad salutem morituri. * Dubiis (inquit) & incertis, omni dubitatur. Onelemora, utendum est, quia certum est prudentia judicium. * Et ita in terminis tradiderat disp. 1. sect. 4. art. 5. §. 1. fol. 39. cuius verba dedi sup. num. 27. Quæ iterum firmat, fol. 49. ibi: * Ex mente nostra responsum est, adhibendum Sacramentum absolutionis, licet dubium, ratione periculo salutis, quod amoverendum est, etiam cum aliquo periculo irritum faciendum Sacramentum. * Quod tertio repetit disp. 2. sect. 1. fol. 146. dicens: * Charitas, imo & iustitia. Ministrum ex officio urgent, ut pueru, & adulto extremo periculo laborantibus succurrat, etiam cum probabili opinione, aut dubio, ne irritum sit Sacramentum, quia tunc urget regula ex duobus malis ingravibus arcedendum majus, & minus excipientur.

40. Idemque in simili contestatur 2. part. Manud. disp. 1. sect. 1. fol. 46. Ubi de materia Baptismi loquens, sic ait: * N. improbus illius, seu magis dubium aqua rosacea, aut ex fæce expressa, in materiam Baptismi assumpta, & tamen istius materia improbabili speculativa, usus practice probabilis est, atque omnino adhibendum pueru morituro, si desit aqua elementaris. * Et infra: * Cum hoc Thomista (scilicet Gregorio Martinez) concedimus, licere opinionem nullius, aut minimæ probabilitatis speculativa eligere, & usurpare, dummodo practice probabilis sit, id est, stet pro lege, & subiuncte careat omnini periculo peccati, hac ad minus excusatione, quod necessaria sit ad major vitandum malum. * Ergo cum opinio de licita absolutione, sub conditione, moribundi, stet pro lege charitatis, & subiuncte careat omnini periculo peccati, cum necessaria sit ad major vitandum malum, ejusque usus æque forsitancessari usit moribundo, ac opinione de aqua rosacea ad baptismum pueri, aliter sine illo decestur: licet materia speculativa improbabili sit, usus tamen ejus practice probabilis erit, atque adeo omnino adhibenda absolutione, si desit materia certa. Fait etiam ad hec doctrina ipsius Vincentii Baronii supra 1. part. Manuduct. contra Caramuelum disp. 1. sect. 2. art. 2. §. 1. Ubi sic scribit: * Non probabili-

tates omnino profigamus, qui etiam dubia ad invocanda docemus, videlicet, cum duo dispensalia imminent, nec gravius amoveri potest, nihil à, & minus probabili adhuceras ferente, quatuor: fit certissima. * Quod iterum tradidit, 350. dicens, * Id esse tenendum ex certissima & quoque juris regula. * Ergo cum duo in praesentia imminentia mala, nempe aut periculum frustrationis Sacramenti, (ut assent) aut damnacionis traxæ: nec istud, quod gravius est, amoveri possit, si dubius, & minus probabili adhuceras ferente, certissima fit, in opinione Baronii, hec ipsa quam minus probabilem abolitur loquendo impunimus. Ergo in hujus Doctoris principiū omnium est, prefata opinione usum licitum esse.

41. Hunc si semel nobis concedat, ut obligatione facile convincetur, ut docent communiter Logi apud Dianam 3. part. tract. 3. resol. 2. & apud Leandrum tom. 1. de Pœnit. tract. 5. disp. 5. q. 2. enim legitima haec consequentia: Possum aliquid extremè indigentibus subvenire, ergo innaturum abfusque illo meo incommode possum. Quia ut lumine naturæ notam, loquens de baptismus non est Baronius ipsi sed dicitur. Quia, part. 1. fol. 46. ut supra animadvertis, expeditissimum adhibendum puer morituro baptismo involacea, si desit elementaris. Quod jam tradidit 1. part. disp. 2. sect. 2. fol. 172. Cuius ratione priori dedit, quia * si avertenda sit gravis mala; dubiis & incertis, omni dubitate utendum est, quia nisi excusat, neque legio vix careret. * Ergo in casu urgentissimæ cœssitatis moribundi aliter absque Sacramento peccato mortali decestur, confessarius committitatem graviter delinqut, si absque absolutione relinquit, cum gravissimum aut horum sanctorum licet posse illam impetrari. Ita cum Vazquez, Sanchez, Lugo Dicastillo, & aliis tradit. F. Iesu scilicet Jesu Maria Carmelita exalcatur in opere Theolog. part. 1. tract. 6. cap. 8. num. 138. Quia licet inquit possit Sacerdos etiæ absolucionem, & hoc prodeste possit ægroti ad extreamum filium teneret ex charitate subventile modo, suppeditat, nefarè habent attritionem solam damnationem, qui cum beneficio absolutionis salvus fuerit. * Ille. Ergo opinione propria deposita, contraria leviter moribundo quicunque confessarius in primis adhærere tenetur. Nec Baronium ipsum fecundissimum credam, ni doctrinam tot locis tradidit tractaret.

42. Rogabis: An in præcedenti, & similibus teneatur Sacerdos non aliter, quam sub conditione, absolutionem impendere? Convenit Doctores non teneri exterius exprimere conditionem. An debeat mente conceper? Dubius. P. Vazquez quæst. 91. art. 2. dub. 1. num. 39. Joa. Sanchez in seletto disp. 44. n. 32. Lugo supra manu. & Diana 3. part. tract. 3. resol. 10. ex stimant, & arbitrio, non debere, sed posse absolutionem subiungere, quoties fuerit opinio probabilis de sollebre Sacramenti: si vero probabilis opinio non licet Sacerdos dubitet de existentia materie, seu diversitate subiecti, inquit Lugo, Sanchez, & Diana, debere absolutionem impetrare, sub conditione metu saltem concepta, quia in talis casu non potest formare judicium dictans ab solutionem validem conferre. Ita in casu presenti tenendum, tradit Leander, 5. quest. 48. dicens, absolutionem debet sub conditione impendi, quoties opinio non est, quod possit

absolutè dari, sed tantum quod possit dari sub conditione. Verum ego delehalinon damnarem non concipientem expressè conditionem, quia certum est, ut supponit Lugo supra, semper adesse conditionem implicitam, cùm nemo intendat dare absolutionem impossibilem, sed illam quam potest; ac proinde in casu dubii de valore absolutionis non videtur gravis irreverentia non exprimere in mente conditionem, quia Sacramentum non exponitur picie, frustration ratione conditionis implicita. Propterea fortasse Doctores docentes, in casu dubio debere absolutionem impendi sub conditione expressa, non determinant quantitatem culpæ, sicut que nos supra.

QUÆSTIO V.

Utrum moribundus, de cuius petitio ne confessionis, testis deponat, possit etiam in absentia, sub conditione absolviri, si prudenter timeatur, alter sine ullo Sacramento discessurus?

1. Questionem hanc in medium produco, non animo disputandi pro usu licito Sacramentorum praesentem & inter absentes, sed magis solidam doctrinam ab universa Ecclesia receptam, post decretum Clementis VIII. editum die 19. Julii anno 1602. Ubi propositionem hanc: *Licet reperire litteras, vel internuncium, confessario absenti Sacramentum conferiri, & ab eodem absente absolutionem obtinere; damnavit tanquam ad minùs falsam, temerariam, & scandalosam; & prohibuit, ne unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, & ad proximam quovis modo ducatur, idque sub excommunicatione pena latre sententiae: addens, quod si quis illam doceat, aut etiam de ea di'putative tractaverit, nisi forte impugnando, alius peccatis arbitrio infligendis subjaceat. Vide doctissimum, & amicissimum Leandrum disp. 2. de Panti. quæf. 28. Ubi decretum ad verbum adducit.*

§. PRIMUS.

Partis affirmantis fundamenta.

2. Ad impugnandam igitur sententiam assertam, ante decretum Clementis, licitum fuisse in casu necessitatis absensem absolvire, & ad solidam communem, & verissimam, tuentem, post decretum Clementis, in nullo casu etiam extrema necessitatis, id esse licitum, sed pro quo cumque, forte omnino illicitum, rationem difficultandi, à quadam Magistro, paucis ab hinc annis, objectam, proponam; cuius solutionem congruam desiderans, plures viros doctissimos consului, quibus multum negoti facessit: alii nil respondentibus, alii diffidam. Argumentum ergo quod pro valore, & ullo licito absolutionis in terabentes in casu extrema necessitatis, etiam post decretum Clementis VIII. recentior conficiebat, hujusmodi est.

3. Probabile est per principia extrinseca, post decretum Clementis, absolutionem à confessario

absenti collatam esse validam ex sua institutione; sed absolutione valida nullo precepto Ecclesiastico potest reddi illicita pro casu extremæ necessitatis: ergo probabile est modo per principia extrinseca, absolutionem à confessario absenti collatam esse validam, ac proinde licitam in casu extremæ necessitatis. Discursus est legitimus, si præmissæ considerint, & talem reputat Card. de Lugo disp. 17. scđ. 5. num. 64. ubi, ut illum infringat, totus est in probando, majorem propositionem esse fallam. Et similiter P. Galpar Hurtado de Pant. disp. 5. diffic. 6. cuius rationem reddens, inquit: * Quoniam non esset nulla absolutione, vota est licita in aliquo casu. * Et ante illos P. Suarez tom. 4. m. 3. part. disp. 19 scđ. 5. num. 16. ibi: * Nam si ex le non licet, id est, quia Sacramentum non potest ita perfici. Et ita eriam responderunt gravissimi Recentiores me consulti, afferentes vitari non posse efficaciam discursus, concessa majori.

4. Quod autem concedi debeat, probat sic. Ante decretum Clementis probabile erat, à principiis extrinsecis, absolutionem absenti collatam ex sua institutione validam esse, sed per tale decretum praefata opinio non est facta improbabilis: ergo. Consequitur est legitima: Major probatur transcriptis verbis Authorum, qui eam opinionem defendebant. D. Antoninus 3. part. tit. 14. cap. 19. §. 9. post relatum contrarium & communem sententiam, sic concludit: * Dicit tamen Petrus de Palude, quod, cùm est claudus pœnitens & ire non potest, nec Sacerdos ad eum venire, quia forte insitmus, licet ei scribere peccata sua, si vult, & numerum dare; & Sacerdos illi scribere, & mandare absolutionem: sed non tenetur ad hoc, inò aliquando posset esse scandalum, quia posset charta ab aliis reperiri, unde non multum contulendum secundum Richardsonum. * Et iterum tit. 17. cap. 12. & cap. 21. §. 3. inquirens, quid facere debet confessarius, qui absolvit secularem, quem non potuit absolvire? Respondeat: * Collatio facta fuit de hoc cum multis notabilibus Doctoribus Theologis in Concilio Basiliensi: qui, dam dixerunt, quod debet autoritatem à superiori impetrare, absolvendi eum; & si sine magno scandalo fieri potest, vocare non absolvitur; vel si magnum scandalum timeretur, absensem absolvat, si ab ultima confessione speratur esse in gratia. Adhuc autem, & alii placuit, si magnum timeretur, summo Deo Sacerdoti committat. Sic D. Antoninus. Hanc sententiam, quoad utramque partem sequitur Sylvester verb. Confessio. i. quæf. 15. num. 16. Ubi post adductam contrarium sententiam D. Thomas, subnequit: * Dicit tamen Petrus de Palude, quod ubi præsentiam Sacerdotis habere non potest quis, licet non teneatur confiteri scripto, tamen hoc potest, & Sacerdos similiter scripto absolvere, licet hoc non sit multum consulendum ratione scandali possibilis accidere. * Et paulò infra ad finem; Scotum contrarium assertentem impugnat, his verbis: * Tereti dicit, quod absenti non licet confiteri per scripturam: contra quod arguitur; quia ut ipsemet testatur, sic confessus est Sanctus Thomas Cantuariensis, non tamen quis ad hoc teneatur. * Quod autem sic confessus fuerit, & Romanum pro absolutione misericordiogofertur. Et denique verb. Confessio. 3. num. 1. assertum D. Antonino, quod confessarius, qui cum quem non poterat, absolvit; peritā postea autoritate, si præsentem non habeat, vel propter scandalum absolvere nequeat; * absolvat absensem, si ab ultima

con-

confessione adhuc creditur perseverare in gratia, &c. Et adde, quod sufficit credulitas probabilis dicta perseverantiae in gratia, secundum istam opinionem, cum certa haberi nequeat, etiam de eo, qui praesentialiter confitetur. * Citatis consentire videtur M. Tabiena, verb. Confessio. 2. nu. 37. Ubi Paludani sententiam referens, non rejicit, dicens: * Quando Sacerdos non est praesentialiter, non debet (poenitens confiteri) per litteras ad absentem, quamvis possit Sacerdoti praesenti, & secundum Petrum de Palude etiam absenti. *

5. Eamdem sententiam tenuit M. Dominicus Baltanas Provincialis Betica Provinciae Ordinis Prædicatorum, in summa, cui titulus Margarita Confessorum, fol. 43. Ubi sic: Quamvis confiteri clero absenti per scriptum licet, & absolvere similiter, quando tamen timerit scandalum fieri non debet. * Et faver M. Dominicus de Soto de secreto. memb. 3. q. 4. concl. 4. dub. 4. vers. Ad hoc, ibi: * Nullo modo licet absolvire absentem, saltem ignorantem, an absolvatur, &c. Dixerim absentem & ignorantem, nam forsitan posset poenitens absenti Sacerdoti mittere confessionem scriptam, & Sacerdos rescribere absolutionem, ut ait Paludanus in 4. dist. 17. quest. 2. de quo alio. * Et aperte sequitur M. Petrus de Soto de institut. Sacerdotum, leit. 11. descreto confessionis. Ubi sic scribit: * Ad necessitatem hujus Sacramenti sufficit per interpretem, vel nuncium, aut scripto confiteri, & eodem modo nuncio, vel scripto absolviri. Tenent etiam hoc plures nostrum, Petrus de Palude, Adrianus, Sylvester. * Quibus adde ex eodem instituto M. Mantius, & Penna, apud Henriquez infra. Armillam, Reynerium, Petrum de Tarantasia, & alios, quos refert Suarez tom. 4. in 3. par. disp. 19. sect. 3. n. 2. dicens, eam indicare Turrecrematam in cap. quem poenitentia de Penit. dist. 1. art. 2. nam cum dixisset, non esse necessarium confiteri. Sacerdoti absenti, subjungit: * si quistamen velle hoc facere, esset opus superterrogationis. * Et hanc sententiam fuisse communem multis, antequam fides Apostolica oppositum decerneret; testatur M. Calatas in cancellaria, §. 64. fol. 294. Ubi admittit pro illa stetisse Palud. Petr. de Soto, Antoninum, Sylvestrum, Friburgo, Fumum, Tabienam, & Raynerium. Ob quorum autoritatem concludit Suarez numer. 15. scilicet decretum Clementis aufum non fuisse aliam censuram prefata sententia inferre, prater eam, quae ex communi, & vera sententia infertur, scilicet esse falsam.

6. Ex aliis eam tenuerunt. Navarrus, Palacios, Major, Joannes de Medina, Alexander Alensis, Taperus, & probabilem dicit Richardus, & alii, quos refert Suarez ubi supra, Vazquez de Penit. quest. 91. art. 4. dub. 2. & Henriquez tom. 1. lib. 2. de Poenitentia Sacramento, cap. 2. num. 7. subiectus: * Adgit Penna, & quidam Recentiores, ut saltem absolvat sub ea conditione, si possum quando præsens haberi non potest. * Videatur etiam Fagundez 2. præcept. Eccles. lib. 2. cap. 10. Ubi postquam alios citavit, concludit; * omnes esse numero præxiguo, comparatione eorum, qui sunt ex Augustissima familia D. Dominici, qui primi hujus opinionis autores, & defensores fuerunt: & sic à quibus orta, & adulta fuit hæc opinio in eorum etiam sinu extinta. & facta, & sepulchra. * Oppones Vincentium Baronium in Theolog. morali adversus laxiores probabilitas. part. 1. disp. 1. sect. 3. art. ult. contra Theophilum Raynaudum jactare, * illud compertum omnino esse, nullum Thomistarum clarè asservisse, integrum Sacramentum licet, & validè confici inter absentes. *

Responde, hanc esse Baronii fidem, eorum veritate.

7. dicitur apertere constare videtur, ante dictum Clem. VIII. probabilem fuisse à principiis cursum sententiam afferentem, abolucionem absenti coltan ex Christi institutione validam esse. & ita expōsē supponit Suarez t. 2. disp. 12. sect. 6. n. 1. Ubi antiqui licet ante decretum Clem. VIII. probabilitate, & ita ex parte, & mibi (inquit) certum absolucionem absenti necessitate fuisse nullam, & consequenter non esse exercendam: tamen quia probabile videtur non posse esse validam, & hoc absolute etiatis proximū statutum erat illa uti. Quibus manifeste lupponti, quoniam pro valore absolucionis in absentia à principio extrinsecis, tunc temporis probabilem fuisse. Nequilius ponderis est, dicere, Doctores & Thomistae, praecitatos non vidisse autoritatem Tridentini cap. 2. dicentes, eos, qui post baptismum committant se contaminaverint, * Christus dominante hoc tribunalisti voluit, ut per Sacerdotis sententiam possint à peccatis liberari. * Licet enim webulli ante tribunal, idem significant, quod se praefestare, ut patet ex toto titulo, ifi quis cantoris genitū probat, dati præcepit confessionis & absolutionis in presentia, non verò esse invalidam sententi collatam. Nec credibile est, tot, tantum doctores Christi Domini præceptum ignorare, & tamen in locum eos latuisse. Et sane, si in Concilio finetur necesse, praefixa sententia absenti ad valorem absolucionis, Clemens VIII. non solitus, ut fulm, & temerariam, sed ut hereticam damnasset propria sententiam: Licere absentem absolvire uterumque patet. Ergo post Concilium Tridentinum, ut decretum Clementis, probable adhuc est aperte prius extrinsecis, absolucionem absenti collatam esse.

8. Quod autem hæc opinio per ejusmodi dictum non fuerit redditia improbabilis, probat Nestorius ex eo, quod Pontifex in suo decreto non dimit propositionem afferentem, absolucionem absenti esse validam, sed esse licitam, utradicat episcopis Villalobos in sum. tom. 1. tractat. 9. dist. 1. lib. 2. gaudiu. Coninch in responsione contra Choghamum. & 18. Philippus Gamachæus in 3. p. de Pecc. cap. 9. 4. dicens: Esse probabilem admodum sententiam quoniam refert, & non improbat Diana s. part. trahit 14. fol. 60. Unde Thomas Hurtado tom. 1. ref. manu. cap. 4. ref. 30. n. 169. aliquibus non disputatur. Quibus consonat Censor Romanus apud Cimmelem 2. part. Theolog. fundamenta. 23. fol. multo qui huic dubitationi: * Valida ne sit absolucione dictum ad absentem, post Clementem VIII. declaratur. * Responder: * Congregatio non egit de dictum, sed iussu Pontificis prohibuit actiones ipsa legi, sive, quo præcepto Ecclesie extante, iam illa censuram certè illicita. * Hæc apud Caramuel s. p. obibus faciunt assertions Theologica Prague definitio anno 1650, quas refert ipse Caramuel in secundatione Romana, num. 300. fol. 107.

9. Idem tenet expressè P. Joannes Proprius in 3. part. quest. 4. de qualitate confess. dub. 2. nn. 78. eò quod ipse Clemens VIII. Cardinali Bellarmino postea declaravit, hanc fuisse illa sententia in p̄z allegato decreto: illa testatur super tempore hæc verba: * Nil decernit Clemens VIII. deploritate absolutions, quod ipse declaravit Cardinali Bellarmino, & Cardinalis significavit Le die 29. Aprilis anno 1608. addens, se idem sententia scilicet in prædicto decreto non agi de validitate sententia.

ten' invaliditate absolutionis, quia solum dicit, non licere. * Si igitur Pontifex, nō decernit circa valorem absolucionis; in eadem, quam ante decretem habuit, probabilitate; modò persistet: non enim censurare debetur propositionem, quam Pontifex, re undique exposita, damnare non intendit.

10. Dices cum doctissimis recentioribus, Pontificem damnaudo propositionem illam: *Licere per litteras, &c.* approbase tanquam veram sententiam afferentes, confessionem, & absolucionem in absentia invalidas esse: invaliditas namque Sacramentum fuit motivum, cui unicè, vel maximè innixus est Pontifex ad definitiā, ut temerariam, falsam, & scandalosam propositionem afferentes: *Licere absentia absolvere.* Ut sit M. Prado tom. 3 de Panit quæd. qualit. confess. num. 20. Ergo absque temeritatis, & scandali nota affirmari nequit, esse validum Sacramentum inter absentes. Quia hoc esset negare fundamentum, quo Pontifex ductus est ad definitiā: quod quidem negari non potest, quin ipsi definitioni contraveniatur: nam *Spiritus Sanctus* non solum asilus Ecclesie, nec eret in suis definitionibus, sed etiam ut neque in iis, quibusad definitionem ducitur. Possentque predicti recentiores pro se referre Vazquez l. 2. disp. 169. cap. 2. num. 17. Ubi sic agit. Cum aliquid premitur tanquam unicum fundamentum definitionis, talem certitudinem habere debet, ut merito illud significere, atque suscipere debeamus, & absque nota nigra non possumus.

11. Ceterum hæc objectio facilē habet solutionem, ex ipso Vazquez petitis ubi supra, nem̄ solum habere locum, quando Pontifex expressationem unicum, qua motus est ad definitiū: fecit quando nullus & plures sunt, quibus motu potuit: tunc enim quælibet scorsim absque nota illa negari potest. Præterquam quod in re praesenti declaratio ipsius Clementis postea facta coherere non potest, cum hoc determinato motivo: si enim invaliditas Sacramenti motivum hujus definitionis fuisset, aliquid circa invaliditatem Sacramenti decrevisset, quod tamen ipsi negat in declaratione Cardinali Bellarmino facta. Urgetur: quia si totum, vel præcipuum motivum Pontificis ad illam propositionem condemnandam fuisset invaliditas Sacramenti ex Christi institutione, cum Doctores, qui afferentes, confessionem, & absolucionem inter absentes licere, fundarentur in valore Sacramenti, non esset cur Pontifex non damnasset propositionem hanc: *valida est confessio;* & *absolutio inter absentes:* hac enim unicè condemnata, præcladebat omnino ad eum controversia. Ab hoc autem tam longè fuit Pontifex, ut potius consulens in calu dubiū respondit, nō in suo decreto circa valorem decernere. Ergo motivum damnandi propositionem illam: *Licere per litteras, &c.* non fuit invaliditas Sacramenti, sed præceptum divinum, quod tum ex Tridentino, tum ex Ecclesiæ traditione constat videtur, juxta regulam Augustini, lib. 5. de Baptismo, cap. 24. afferens; indicium juris divini esse, quando aliquid ab Ecclesia universa observatur, quod neque ab aliquo Pontifice, neque à Concilio præcepit est.

12. Ut omittam sententiam M. Dominici Gravina ex Ordine Prædicatorum, tom. ult. præscriptio. num. 299. n. 2. de infallibilitate Romani Pontificis in decretis morum ann. 299. usque ad 303. quem citatur sequitur M. Joannes Martinez de Prado, tom. 2. Theolog. mor. cap. 31. de rito, q. 3. num. 38. & 39. Ubi

Part II.

sicut: * Rationes assignatae in decretis Pontificum non habent eamdem certitudinem cum ipsa conclusione: quod inductione patet. In septima Synodo, quæ est Nizena 2. actione 2. definitur, Angelos pingendos, quia circumscripsi possunt, & ut homines appigerunt; & tamen, cum hæc ratio sit infirma, & unicè ibi assignata, definitioni nullus Catholicus dissentire potest. Et universaliter Cano. 5. delocis, cap. 5. q. 2. fol. 171. assertit. Porro, que in Conciliis, vel Pontificis decretis, vel explicandi gratia inducuntur, vel ut obiectiōne responderetur, vel etiam obiter, & in transcurſu, præter institutum præcipuum, de quo erat potissimum controverſia, ea non pertinent ad fidem, hoc est, non sunt Catholicæ fidei iudicia, quæ doctrina verissima est. * Hucusque Prado.

13. Propter hæc gravissimus quidam recentior à me consilius expresse respondit, esse probabile, etiam post decretum Clementis, validam esse absolucionem absenti collatam, & ita sentire videtur P. Præpositus in 3. p. q. 6. de forma Sacramenti, dum contraria sententiam, quam sequitur, vocat veriorem: & aliquibus non dilipicuisse refert Hurtado suprad. 170. Vnde juxta præfata sententiam, si modo aliquis Sacerdos, sive bona, sive mala fide, absente hujs decreti ignorantibus absolveret, valida foret absolutionis. Hæc enim consequio legitima est, concilia probabilitate sententie adiutriunt valorem absolucionis in absentia, ut bene probat Suarez ubi suprad. 19. fol. 3. Quia essentia Sacramenti semper est eadem; ac proinde si absolutio essentialiter non requirat præsentiam, quacumque ratione feratur in absentiem, etiam sine necessitate valida erit, & efficax, si penitens excusat culpa per bonam fidem, & attritus existimet, le illo modo recte confiteri. Quia malitia ministri impedit nou potest essentiam, vel effectum Sacramenti, dummodo intentio conficiendi non deficit. Et ita expresse concedit Philippus Gamacheus, ubi sup. in 3. part. cap. 20. de Panit. §. 4. fol. mibi 606. Ubiqui: * Si penitens bona fide procedat, ignorans prohibitionem Ecclesiæ; talem absolucionem esse validam, esse probabilem admodum sententiam, donec Ecclesia aliud non decreverit. * Sicille. Quæ sunt validè notanda.

S. II.

*Absolutio validia nequit esse illicita
pro omni casu.*

14. Admissa majori syllogismi, scilicet, probabile esse modò, post decretum Clement. VIII. absolucionem absenti collatam esse validam; solum restat probanda minor; nimis nullo præcepto Ecclesiastico posse reddi illicitam pro casu extrema necessitatibus, quod videntur supponere tanquam certum. Card. de Lugo, Hurt. & Suarez supra citati num. 3. alias non recte ex valore Sacramenti inferrent, licitum fore usum pro aliquo casu. Et ita sentiunt doctimi recentiores, quos consului. Et novissime tradit Fr. Franciscus à Jesu Maria, in cursu Theolog. tom. I. tract. 6. ca. 3. p. 3. num. 25. ibi: * Quod enim validè, sed illicitè fit, in aliquo casu, & validè, & licetè, necessitate urgente, fieri potest, &c. * Quibus cōsentit M. Joannes Martinez de Prado, tom. de Panit. q. 3. de qualitate Sacramen-

Hh

cramen-

erentalis confessionis, num. 20. ibi: * Si in aliquo casu esset valida talis confessio, & absolutione non potuerit prohibitione Pontificis reddi illicita in universum pro omni casu, * Et Aversa quæst. 10. sed. 17. * Si absolutione sic data ullo casu valereret, non potuerit a Pontifice prohiberi, pru tali casu necessitatis extremae spiritualis. *

25. Et probatur, quia præceptum divinum prohibens absolutionem in absentia, non obligat in casu extremæ necessitatis. Ergo nec præceptum Ecclesiasticum. Consequentia est legitima: antecedens probo. Primo, quia, ut supra vidimus; in Trident. proponitur tale divinum præceptum, & tamen plures Doctores post Trident. defensabant (ante decretum Clementis) licet etiam absolutionem; & semel admisso valore absolutionis * licetum fuisse illa uti, quia id utilius erat prædictio, * scripsit P. Suarez ubi supra. Secundo, quia præceptum divinum non magis est de absolutione in præfentia, quam de confessione, & tamen plures Doctores, supra citati existimant, præceptum confessionis in præfentia non urgere in casu extremæ necessitatis. Quos cum Aversa sequitur M. Prado tomo de Pœnit. quæst. 3. de qualit. Sacram. confess. dub. 2. num. 49. Tertio, quia, ut ait P. Vazquez 1. 2. dñsp. 16. cap. 2. num. 12. ea, quæ sunt de jure divino circa Sacra menta, non obligant cum periculo mortis: ergo multò minus cum periculo damnationis æternæ: si ergo præceptum divinum non obligat in casu extremæ necessitatis, quo jure præceptum humanum Ecclesiasticum obligabit?

36. Probatur secundo: quia si ob aliquam rationem præceptum Clementis comprehendenderet casum extremæ necessitatis, maximè quia ut rur rigidissimis, & universalibus verbis, ne unquam tanquam aliquo casu probabilis descendatur; neque ad proxim quavis modo deducatur. Sed haec verba non possunt comprehendere casum extremæ necessitatis; ergo, &c. Minor probatum a paritate ex decreto Pii V. quod incipit: Decreti edito anno 1569. quod ad verbum adducit P. Azor i. part. lib. 1. cap. 8. in quo Pontifex prohibet Monialibus à Monasterio exire, quavis alia ratione, & prætextu, nisi ex causa magni incendi, vel infirmitatis leprosa, aut epidemia, & alter quam ut profertur egredientes, seu licentiam ex eundi quoniamcumque concedentes, ipso facto excommunicatur. Ecce Pontifex expresse prohibet, ne aliquo casu, præter se assignatos, quavis occasione, & prætextu, quoniamcumque, &c. quae quidem verba & quæ premunt, ac illa decreti Clementis: Nunquam tanquam aliquo casu probabilis, quavis modo, &c. Ut extermine liqueret: & tamen his non obstantibus, posse Monialem à Monasterio exire in casu extremæ necessitatis, docet P. Azor supra cum Navarro Comment. 4. de regulis num. 48. Cujus, inquit, ratio est, quod humanæ leges, & iura nos non tam severè tenent, & obligant, ut mortis periculum subire cogamus. si ergo decretum Pii V. quia Ecclesiasticum, & humanum est, non obligat cum periculo vite temporalis; cur decretum Clementis VIII. quod nec maiorem rigorem, nec striciora verba continet, obligabit cum vita æterna detrimento?

17. Accedit P. Thomas Sanchez lib. 3. de matrim. dñsp. 17. num. 3. Ubi explicans decretum Trident. s. eff. 14. cap. 1. redditis personam omnino inhabilem ad contrahendum sine Parocho, & testibus, sentit aperte ex vi solius præcepti Ecclesiastici non posse prohiberi matrimonium clandestinum cum

vita æterna periculo. Ex quo sic instauratur argumentum: Matrimonium ex sua natura validum nequit præcepto Ecclesiastico reddi illicitum in casu extremae necessitatis, seu cum periculo vita æterna: ergo absolutione ex sua natura valida, se extremae necessitatis.

18. Urgerur, quia licet P. Thom. Sanchez, & ali communiter existimat, Ecclesiam promulgat solemnitatem substantiam contractum matrimonii, posse reddere inhabilem ad contrahendum cum periculo salutis æternæ; eo quod post inhabilitatem, ut inquit Sanchez; obligatio non ratione legis Ecclesiastice, quasi obligat in vita necessitate, sed ratione legis naturalis, & divini nihilo minus alii Doctores difficultate opposuntur dicant, nulla ratione posse Ecclesiam inhabiliter cum periculo salutis æternæ: ac prout in casu eventu posse validè contrahi matrimonium sine Parocho, & testibus: imo addunt alii, plus tam in aliis casibus magna necessitas, instaurant Vega, Veracruz, Capua, & in multis, ut probabile putat Azevedo apud Sanchez p. 1. num. 3. idque tenet Graffius apud Dianam p. 1. trit. 4. resol. 234. Et dic esse practice probare Villalobos, tom. 1. trit. 1. de matrim. diff. 17. h. 1. p. 1. semel posito probabiliter valore absolutionis mortalitatis, probable erit, Ecclesiam non posse quidem prohibere in casu extremæ necessitatis. Cetera doctrina Merceti apud Dianam 4. part. m. 4. resol. 202, assertis, nullum juu hu sapientia probabilius utrum opinionis probabis in casu necessitatis. Cuicunq; entit Lestus in p. 1. lib. 1. quæst. 11. de figillo confessionis, artic. 1. dub. num. 8. Ubi ait: * Nec jesus humanus potest efficere, intentio probabilis non possum, quandoquidem istud est, ad in gens malum impendendum.

19. Tertio denique, quod Ecclesia neque prohibere absolutionem in absentia in caso extremæ necessitatis, si alias valida sit, probatur, quia Pontifex non potest auferre ab illo Sacerdotem nullionem absolvendi in articulo mortis, ut ait plures Doctores: Nam si id poterit, non latenter diffidet Christus suæ Ecclesie, ut inquit Vazquez 93. artic. 1. dub. 3. & Card. delugo dñsp. 18. lib. 1. num. 17. Vel saltem si Pontifex potest habeat libidinosa abutetur, gravissime deliqueret, ut ait P. Humeral de fide, dñsp. 8. 4. sed. 8. §. 139. & 140. Et incollemente errore committeret, utinque P. Suarez de Pœnit. disput. 26. sed. 4. num. 8. Sed idem incollemente se lequit ex probitione absolutionis articulo mortis, & in casu extremæ necessitatis: et ratione jurisdictionis: ergo sicut absque intentio errore, & gravissimo peccato, nequirit Pontifex ferre jurisdictionem pro casu extremæ necessitatis, ita neque prohibere absolutionem, alibi validam, go si temel ponatur, absolutionem in absentia, nam esse, nequic illam prohibere pro casu extremæ necessitatis.

20. Ex quibus videtur inferri, stante declaratione Pontificis assertis, se nihil dictum ipsa invaliditatem absolutionis, & per consequens permanente modo in sua probabilitate opinari ceterent, absolutionem abiecti collatum esse (libidinosa) interpretandam esse prohibitionem ultidam) interpellandam esse prohibitionem ultidam absolutionis, ita ut tantum procedat in casu humanæ prohibitionis subjectis; non vero in casu extremæ necessitatis, qui prohibitionem humanæ subjectus non est. Cui expositioni plus judeo

vent Marcus Vida¹, tract. de Pœnit. numer. 19. fol. 427. dicens prohibitionem Clementis procedere in eo, qui alter confiteri potest, secus in moribundo, qui alia via confiteri, & absolvri non potest. Et Bonacina tom. 3. disp. 2. quæst. par. 33. nu. 4. Ubi postquam statu confessionem absentis factam divisivit æquæ esse damnatam à Clem. VIII. ac absolutionem à Sacerdote absentis collatam, excipit casum extrema necessitatis. * Quia nullus (inquit) ad impossibile obligatur, & multa in extrema necessitate permittuntur, que alijs non permitterentur. Ergo si es- sent in eo periculo, quod, si adventum confessari expectaret, decederet sine absolutione; posse, si no[n] teneretur Sacerdos (si conscientia esset per in- termissionem de dispositione infirmi, & de voluntate confidit) absentem absolvere: quia hic casus non probatur comprehensus in decreto Clementis, ne- quo[rum] illo probaberet praxis, nec quod praedicta opinio probabilis defundatur.

21. Quod autem admisso valore Sacramenti, ad- mittenda consequenter foret hæc decreti expositi, judicarunt non pauci Doctores à me consulti: qua- propter totum in negando valore. Quod vero po- sito valore, & usu licito per principia extrinseca probabilitate, teneretur confessarius ex charitate mo- ribudum absentem sub conditione absolvere, constat ex dictis quæst. precedenti, & est communis Doct. sum apud Dianam 3. part. tract. 3. resol. 9. quos sequitur Fr. Franciscus à Jesu Maria, fol. 447. sum. 138. Hæc sunt fundamenta, que pro anti- qua sententia, eriam post decretum Clementis urgeat, recens quidam contendebat. Quibus pro- inde sat facere, & ea omnino diluere, necessarium judicavi, ne res in Ecclesia uniusversali, decreto Pon- tificis sancta, ne levè quidem nebula, obscurata re- linquatur.

§. III.

Stabilitur vera sententia negans licere ab- sentem absolvire, etiam in casu ex- tremæ necessitatis.

22. Tripli propositione conclusionem Catho- licam stabilit. Prima est, absolutionem ab- senti collatam ex natura sua, & ex institutione Sacra- menti invalidam esse. Secunda: Post decretum Cle- mentis VIII. nullam, neque extrinsecam probabilitatem habere sententiam contrariam, probro. Quia ex una propositione definita, & ex altera moraliter evidenti, per bonam consequentiam deducitur, absolutionem absenti collatam non esse validam; ergo non est modo probabile adhuc per principia ex- trinseca talen absolutionem validam esse. Conse- quentia est legitima, quia propositione opposita con- clusioni, que manifeste infertur ex talibus premissis, est error in fide, ut inquit P. Oviedo tract. deinde controvers. 12. punto 4. num. 59. Antecedens pater: quia, ut infra probabo, hæc est definita ab Ecclesia, (in gradu in censura Pontificis contento) nunquam licet absentem absolvere. Deinde hæc est evidens in communione Theologorum consensu, si absolutione absenti collata est valida, aliquando licet: sed ex his duabus praemissis deducitur per legitimam consequentiam esse invalidam: ergo, &c. Minorem probo; quia hic filiosimus recte concludit, si absolutione in absentia valet, aliquando licet: sed nunquam licet, ergo non valet.

23. Tertia: majorē propositionē istius filio- gismi non esse moraliter evidēt; quia benē stat, absolutionem absentis esse validam, & tamen nunquam licere ex præcepto aliquo Divino omnino indispensabili: ac proinde, qui simul defenderet, esse validam, nunquam tamē licet, nihil affereret contra Ecclesiæ definitionem. Ita recentior quidam, & à censura, ut vidimus, eam liberat Thomas Hurtado supra citatus tom. 1. resol. mor. tract. 3. cap. 4. re- solut. 30. num. 168. & seq. Fatoꝝ, eum, quod has duas propositiones simul defenderet, nullum errorem committere. Ceterum improbabiliter, & sine ullo fundamento adstrueret ejusmodi præceptum di- vinum indispensabile. Quis enim suadere sibi poterit, Sacramentum ex sua institutione validum, & à Christo Domino institutum in animarum (principiū ex hac vita decedentium) favorem, tanto rigore ab ipso prohiberi, pro momento, à quo dependet aeternitas; & in circustantiis, quibus moraliter certum est, poenitentem damnandum, si in absentia non ab- solvatur? Quapropter P. Vazquez supra citatus me- ritò oppositum docet. Et doctissimales recentiores hoc præceptum Divinum omnino indispensabile absque ullo prosuersus fundamento configit, jure op- timo judicant, censentes non posse absolutionem re- quisitum poenitentis præfessionem.

24. Secundo probatur, quia de ratione hujus forma est, quod verbis proferatur: de ratione autem verborum, quod ad præsentem dirigantur; ergo &

Part II.

Hh 2 absen-

absentis reddi illicitam pro omni casu, nisi ex defectu valoris: quia neque ex precepto Divino inditensabili, ut dixi, neque ex precepto pure Ecclesiastico, ut evincunt fundamenta supra iacta. Fatendum igitur est, per bonam, necessariamque consequentiem ad deduci, absolutionem absentis collata esse invalidam; ex eo quod definitum habemus ab Ecclesia, nunquam licere: & quod certum moraliter sit, quod si valeret, aliquid liceret: ac proinde propositionem oppositam non esse probabilem. Idem utramque propositionem, in eodem gradu, damnatam esse, ait Suarez sup. rom. 4. in 3. disp. 19. sect. 3. nu. 16. * Tum quia in hoc Sacramento haec duo non separantur; tum quia hic erat cardo controversiarum: nam si ex se non licet, idem est, quia Sacramentum non potest ita perfici. * Quem sequuntur Vazquez, & Fagundez supra citati, & communiter Doctores, qui post decretum Clementis scripserunt, ut videre est apud Tolosum lib. 3. sum cap. 6. Coninchi disp. 4. dub. 10. nu. 89. Valentiam 3. p. disp. 7. quest. 1. p. 1.

28. Jam vero quod haec propositione: nunquam licet absentem absolvere, quam tertio loco probandam possumus, sit ab Ecclesia definita, probatur: quia opposita est: damnata, ut falsa in decreto Clementis VIII. Neque obstat, quod Pontifex in suo decreto, ut definitum tantum dicat: damnare propositionem hanc: licere absentem absolvere: Quamvis enim non dicat, damnare assentem, aliquando, seu in aliquo casu licere: hic est sensus propositionis: damnata, quia eius defensores non dicebant, semper, & pro omni casu licere, sed aliquando. Sicut quando Ecclesia definit, non licere mentiri, nec fornicari, definit, nunquam licere. Qod autem sensus praedictus sit, qui continetur in propositione definita, probo efficaciter, duplice fundamento. Primum est, intentionem Pontificis finis comprehendere in suo decreto omnes casus, etiam extrema necessitatis: quia inter casus, in quibus Doctores, ante Clementem, ruebantur, licere absolvere absentem, praeceps erat: casus extrema necessitatis, & tamen auditus votis PP. (inquit decretum) & re, cum Illustris Cardin. contra hereticam pravitatem generalibus Inquisitoribus, mature, & diligenter considerata, praecipit, ne unquam praedicta propositione, tanquam aliquo casu probabilis defendatur, neque ad proximam quovis modo deducatur: * ergo verbis expressis intendit Pontifex illam propositionem, ejusque usum, quovis modo, & pro omni casu, etiam extrema necessitatis, prohibere: si enim id non intendisset, gravissime quidem deliqueret, rigidissime, & universalibus verbis utens, quia per illa omnibus Ecclesia Doctribus, Episcopis, & fidei tribunalibus occasione errandi tribueret, in re gravissima, in pertinaciam animarum vergente. Dubitabile enim non est, quod praedictum decretum innumeris Christi fidelibus suam damnationem attulisset, qui sub conditione saltem in absentia absoluti, salvi forsan facti fuissent, & absolutionis defectu misere perierunt.

29. Imò non solum Clemens VIII. sed eius successores gravissimam contraxiscent culpam, & in posterum contraherent, si communem hanc totius Ecclesia existimationem DD. atque instram non nobolerent, ne deinceps plures alii occasione hujus ignorantiae perirent. Quae quidem omnino intollerabilia, & scandalosa sunt. Ergo evidensissimum est, Pontificem intendisse quancunque absolutionem Sacramentalem in absentia, quovis modo, sive absolute, sive conditionate, quovis casu, etiam extrema necessitatis, prohibere; idque successores Cle-

mentis, etiam post eius declarationem a nobis adductam, tanquam omnino firmum, & indutum habuisse.

30. Et sane si casus extrema necessitatis evidendus foret, eo quod non videatur humanae probationi subjectus, alii etiam casus excludi possint, ut si, verb. grat. negari non posse abolutum aliorum, vel poenitentis: id que plane convincent, si quis probant, ea quæ ex decreto Pi. V. & aliis, admittuntur. Neque congrua ratio reddi potest, cum hæc Pontifica lex in aliis casibus gravissime necessitatis obliget. Nam licet verum sit, legimus possit aliquando obligare cum vita domino, unde probabimus ejusmodi legem esse: ad oppositionem suadetur ex Vazquez supra citato, ea, quæ sunt de jure. Non circa Sacramentum non obligare cum periculo vita. Quomodo que obligabunt, quæ de jure tantum humano finitum: govel casus extrema necessitatis in decreto Clemens comprehenditur, vel alii etiam cultiendi sunt.

31. Secundum fundamentum, quo, cum dubius recentioribus à me confutis, moveo eligim legitimam, definitivamque condemnationem Clementis, qua tanquam ad minus fallam, temeritatem & crudelitatem partem oppositam censuravimus, functione illa exceptione toti Ecclesia propria, & universis eius Pastoribus, & Tribunibus, & omnibus Doctribus, etiam ab illis, qui non declarationis postea edita habuerunt, omnibus inquam, his per annos fecerit prouagitus fuerit intellecta, & qualibet exceptione pollici clusa, nemine reclamante, inducante, accipi. Quapropter in Indice expurgatori Inquisitionis Hispanie jubetur, ut in margine Doctores, etiam sententiam ante decretum Clementis definibant, scribatur, illam esse proscriptam, seu omnino rejiciat, atque damnatam. Quæ quidem verba lectione ad omnes casus, quos illi Doctores locis ibi non expellerant: quorum præcipuis erat casus, etiam necessitatis. Nequit igitur modo praedicta Clemens condemnatione probabilem aliquam exceptionem admittere, et alia tota Ecclesia longo tempore emittit, intelligendo casum extrema necessitatis, si de damnatum, cum re vera damnatus non esset, sed in hac censure adeo distaret, ut in illo praecipiuita ritatis obligaret ad absolucionem in absentia confundendam. Quis autem audierit propositionem abdissionis, & Catholicarum aurum offensum perferre! Hinc sit codens sensu, & rigore intelligendus, & intellectam fuisse ab universi Ecclesia definiti nem illam Clementis, non licet absentem absolvere, et illam: non licet fornicari, aut mentiri: ac prout sicut hæc nullam patet exceptionem, ita ne illa.

32. Ceterum, in animarum solitum notandum est: non quamcumque distantiam confessio habere, ut absolutione dicatur conferri absentem; dum confessarius in ea sit distantia, ut videat penitentem, aut alio sensu illum percepiat, non est absolvitur, sed moraliter praesens, ut bene advertit. Summa. 4. in 3. p. disp. 19. sect. 3. nu. 13. ibi. * Illa ergo prouertas, quæ sufficit ad sensibilem designationem, & distinctionem, cum alio, ad hujusmodi formam redeat, & efficiat conferendam satient. * Ac prout de validitate, sic itaque poterit illum per intermissionem confessionem exigentem, aut ligna doloris exhibet absolvere. Ita etiam Ochagavia tract. 3. de Conf.

#. t. num. 8. Diana 5. p. tract. 13. resol. 50. Benzon. de fuga
peccatis, q. 5. Mollesius 1. p. Summ. tradi. 7. cap. 5. num. 59.
Quibus consentit M. Prado tom. de Pœnit. q. 3. de qualitate confes. dab. 1. num. 8. & Leander à Sacram. disp. 1.
q. 10. In quod nonnulli docti recentiores, ab eo consulti
judicarunt, sufficere ad presentiam moralem, quod
confessarius sit in ea distantia, ut videat domum mo-
bundum, in qua continetur, quod putat probabile
ipse P. Leander quæst. 1. licet longè multò probabi-
lis iudicet oppositum, cum sapientissimo Patre suo
Provinciali Fr. Franciso à S. Juliano, & P. Gaspar
Hurt, quos consultuit. Quod mihi certum videtur,
qua pronominis demonstrativo designari nequit
persona, qua nullo sensu precipitur, idèoque non
sufficit, quod dominus in qua habitat videatur: alias si
tudo optime à longè perspicere, absolvere etiam
potest. Quod nemo dicere audebit.

S. IV.

Fundamentis partis oppositæ, & objectioni-
bus aliis satisfit?

33. **A**D fundatum partis oppositæ, quod
hoc sylligismo continetur: Probabile est mo-
da absolutionem absens esse validam, sed absolutione va-
lidam nulla prohibitione Ecclesiastica potest reddi illicitam
pro casu extrema necessitatis; ergo probabile est modo,
absolutionem absens esse licitam pro casu extrema nece-
sitas. Respondeo: post decretum Clementis nullam,
neque extrinsecam probabilitatem habere o-
pinionem ad strumentum valorem absolutionis in ab-
sentiæ, ut constat ex dictis §. præcedenti, num. 25.
Quapropter dicendum est, verba declarationis Cle-
mentis facta Card. Bellarmino, in qua Pontifex di-
xit: Se nihil decernere de validitate, seu invaliditate ab-
solutionis restringenda esse, ita ut nil aliud signifi-
cant, quam nil decernere directe, seu non condem-
nare directe absolutionis valorem, sed tantum in-
directe. Ratio est, quia valor Sacramenti inter ab-
sentes, & ejus usus illi catus pro omni casu coherere
non possunt, ut docent communiter Theologi; idèo
que vel restringenda sunt verba decreti è Cathedra
Pontificia toti Ecclesiæ matura consideratione pro-
posita, & nulla restrictione recepta; vel limitan-
dalunt verba privata declarationis Pontificis. At
qui decreti verba restringi non possunt, cum Pon-
tifex expressè intenderit comprehendere casum ex-
tremæ necessitatis, ut universalis Ecclesia semper
intellixit: ergo verba privata declarationis restringi
sunt: cui facit, quod verba decreti majora
rigorem, & proprietatem praeservant. Et sanc-
quis non id est verba clarissima, universalissima
que decreti authentici, Pontificia autoritate, &
matua consideratione pronunciata, restringi, ut
verba privata declarationis (quam nullum esset cri-
men negare) in omni universalitate, & extensione
possibili verificantur?

34. Pontifex, igitur solum declaravit Bellarmi-
no, in suo decreto non condemnasse propositionem
asserente, Sacramentum inter absentes validum
esse, nam esse damnatum aliquam propositionem
propriè loquendo, idem sonat, ac esse directe oppo-
situm alii ex parte damnationi: hac autem non
est, cum tantum dicat Pontifex: non licere: ac pro-
indenit alii declarat, quam, quod jam alii qui recentio-
res notaverant (ut Coninch, Villalobos, &c. alii)

Ipsius decreti verbis manuducti, quorum opinionem
declaratio Clementis confirmavit; que id solum ad
summum operi potest, ut cuique absque ulla cen-
sura nota, licet sit defensare valorem Sacramenti
inter absentes, dummodo simul defendat, ejus usum
illicitum esse pro omni casu; sicut est proibitus, si
Pontifex condemnasset valorem.

35. Ad minorem concedo Pontificem non posse,
visu præcepti prohibentis, reddere illicitam, pro
casu extrema necessitatis, absolutionem alias vali-
dam. Respondeo: tamen decretum Clementis non
reddere illicitam absolutionem absens pro casu ex-
tremæ necessitatis, quatenus præceptivum est, sed
supponere quatenus definitivum, declarans & desi-
niens, ut sicut, doctrinam assertentem, id licere, quæ
tam ex subjecta materia, quam ex sensu totius Ecclesie,
nullius casus exceptionem admittit. Quapropter
ex eo quod Ecclesia nequeat suis præceptis li-
gare cum periculo damnationis æternæ, nil deduci-
tur contra veram, & Catholicam sententiam, quam
nos defendimus, assertentes absolutionem absensi
collatam in nullo casu licere, & consequenter in-
validam esse. Nec Clemens VIII. excludere potuerit
in suo decreto omnem casum, ita ut confessarius nul-
lo modo in aliquo casu absensem absolvere posset,
nisi supponeret, id esse illicitum ex natura rei; nam si
ex natura rei in aliquo casu licet, posset esse casus,
in quo ex præcepto naturali confessarius teneret
absolutionem absenti conferre, quod proinde hu-
mano præcepto prohiberi non posset. Id ergo censem
tut Pontifex supponere, dum pro omni casu illicitam
declarat, & præceptum prohibens cum tanta ampli-
tudine imponit. Quo discursu ad alios casus utun-
tur Dicastillo de Sacram. tom. 2. tradi. 8. disp. 12. dub. 7. nu.
14. & Card. de Lugo de Sacram. Pœnit. disp. 23. nu. 94.
& Thomas Hurtaud tom. 2. refol. mor. tract. 6. cap. 11.
resol. 32. §. 13. nu. 187. Quia lex, aut prohibito, inquit,
non obligat, nec prohibere potest, medio ex se non
illicito uti * quando intervenit alia major, & stri-
ctor obligatio juris naturalis. * Quod in casu præ-
senti contingere, si absolutione in absentiæ non fore
invalida ex natura rei.

36. His, ni fallor, plenè satisfactum est ratione
dubitandi pro parte contraria. Cui potest etiam
brevis responderi, permittendo, aut concedendo,
utramque præmissam seorsim, & divisivè probabile
esse post decretum Clementis, non tamen esse pro-
babile conjunctum ex utraque, utpote ex quo deduc-
etur conclusio opposita propositioni definitæ ab
Ecclesia: sicut probabile est, bonum opus morale na-
turale esse meritum: & rursus probabile est, opus
morale bonum naturale posse fieri sine gratia, &
tamen non est probabile posse fieri opus meritum
sine gratia. Cujus ratio est, quod licet singulæ præ-
missæ seorsim sint probables, non tamen est proba-
bile conjunctum, eo quod inferat conclusionem op-
positam propositioni definitæ quapropter affirmare
renemur probabilitatem unius præmissæ comple-
ti in eis talis per falsitatem alterius. Quod valde
observare oportet.

37. Obiicias, eodem tenore verborum damnat
Pontifex confessionem absenti factam, & absolu-
tionem absenti collatam: & tamen plures sunt Docto-
res assertentes, in casu urgentis necessitatis licere cō-
fiteri Sacerdoti absenti, ut illis citatis documentis fu-
turi: ergo Pontificis definitio non est universaliter in-
telligenda, quod absolutione absens, ita ut in nul-
lo casu licet; sed potius ad casus illos restringen-
da, qui urgentissimæ necessitatis non sint. Respon-

deo prīmō: Doctores sententes Pontificem definire, etiam divisivē: non licere confiteri absenti, sentire etiam debere consequenter in nullo casu licere: ac proinde talē confessionem invalidam esse. Alios verò, qui sentiunt id licere, in casu necessitatis; teneri dicere consequenter, Pontificem non damnasse, ut falsam, propositionem afferentem: licere confiteri absenti, sed afferentem, licere ab eadem absenti absolutionem obtinere, ratione cuius damnata fuit copulativa illa in decreto Clementis contenta, ut ex supra dicit q. 4. num. 14. satis constat. Quod si dixeris, hanc decreti expositionem fuisse rejectam ab ipso Clemente VIII. & à Paulo V. anno 1605. ut refert Lugo de Pœnit. disp. 17. sett. 4. num. 63. Respondeo, hoc non favere absolutioni in absentia, sed si aliquid probat, evincere, nec confessionem absenti fāctam ullo in casu licere. Respondeo secundō: post Clementem, & Paulum V. plures Doctores Oppositorum docuisse de confessione in absentia, quod signum est, Pontificem solum damnasse expositionem illam, nimurum: Copulativam tantum esse prohibitam, quatenus innuit, neutram illius partem legerim esse damnatam: & bene quidem, alia posset quis ab absente absolvī si eidem presenti confessus fuisset. Et in hoc sensu verisimiliter, non tantum copulativam esse damnatam, quia aliqua eius pars divisivē etiam sumpta damnata fuit, in d. & propter illam complexum. Non melat Averlam q. 10. de Pœnit. sett. 17. 8. Quinto tandem, aliter explicat decretum Clementis, nimurum intendisse damnare utramque patētē divisivē absolutionem nimurum pro omni casu, confessionem vero extra casum necessitatis tantum: sed gratis hoc dicitur. Si enim utrumque membrum propositionis in decreto suo exp̄r̄s̄e Clemens damnavit cum ipse prohibeat, neque unquam aliquo casu ad proximū deducatur Aversa expositionem explicit.

38. Obiectio lectiūdō. Pontifex solum damnat propositionem afferentem, licere absentem absolvēre, que quidem damnatio, ut pōr̄ odio fa, deabsoluta tamen absolutione intelligenda est, non de conditionata: ergo saltem sub conditione licebit absentem absolvēre in casu extremae necessitatis, ut asseruit Penna & ratus supra num. 6. cum aliis recentioribus, apud Henrique. Huic sequela multum favere videtur Villalobos in Summ. tom. 1. diff. 3. n. 7. ubi loquens de confessione absenti facta, ex istimat, quod in opinione docente & quē fū. sile à Clemente damnatam, ac absolutionem absenti collatam, potest nihilominus in absentiā confessus absolvī postea sub conditione à Sacerdote praēlato: cuius rationem reddens, inquit: *Porque allino determina el Papa, que la confessione hecha en ausencia, no es valida, si no solo dice, que no se figura tal opinion, y no obstante se podra ser verdadera delante de Dios: aunque yo no creo, que los, y por esto digo, que le podrán absolver debaxo de condicion.* Hacille: cuius ratio, si quid probat, idem planè evincit de absolutione absenti collata, nimurum posse conferri sub conditione, quia ibi, iuxta hunc Doctorem, non decernit Pontifex absolutionem in absentia esse invalidam, sed tantum prohibet eis proximū: debet ergo addere, quod hoc non obstante, posset esse vera coram Deo, & consequenter posse absolvī sub conditione. Ac proinde dum Authorite diff. 6. n. 8. dicit non licere absentem absolvēre, juxta præfittam solutionem, si consequenter loquatur, intelligendus videatur: nimurum non licere absolvēre absoluēre, non verò non licere absolvēre sub conditione.

39. Favet etiam Joannes Sanchez in Selcta, q. 24. num. 31. dicens: Sacerdotem existimantes, fam opinionem afferentem, sufficere ad absolutionem, quod penitentis per misericordiam vel signa eius posse, & teneri adhuc absolutionem imperit: nam can posse, inquit, penitentis salvaryl, si a patre rei facta Sacramentum validum pericolo frustrari, sacramentum, tenetur se exponere confitari, ob penitentem salutem, quam magis obicit Chancery. Sacramentum, tenetur confitari ex precepto Charitatis penitentem absolvēre, proprie committentiam illa, quod forte à parte rei entitulata, ipse falsum existimet, quanto magis tendit ad absolvēre sub conditione infirmum absentiā in modo vita discernimē constitutum: quandoque den absolvens sub conditione nullo pericolo frustrari Sacramentum exponitur: Ergo licet decretum Clementis coactus judicet falsam opinionem de valet Sacramenti, inter absentes, tenetibit absolvēre sub conditione.

40. Urgetur ex P. Thom. Sanchez q. 2. de M. diff. 36. num. 8. afferentem, quod opinio, qualis non judicaretur probabilis, facit esse legem necessitatis, & periculum, quod ex opposita tergitur; pro qua citat Sotom. & Navarrum, & adducit exemplum moribundi, qui absente sacerdotem signa contritionis ostendit: si quam opinio, aut, ratione periculi sustineri posse, licet primum probabilis sit, pro quo argumento plura dimitur, num. 39. & 40. Ergo licet opinio afferent, licet conditione absentem absolvēre, alia non judicantur probabilis, facit talem esse urgens necessitas, & periculum, quod ex opposita sequeretur. Opinio enim, quia Sacramento nocet non potest, & nimis potest prodere, non est cur alii omnibus non preferatur, ut probat Joannes Sanchez supra num. 31. Ergo potest Sacerdos sub conditione absolvēre moribundum absentem, in d. & tenetur, nam potest potest, ad id ex Charitate altrictus est, ut docet P. Vazquez, Suarez, Coninch, Joannes de la Cruz, Sylvius, & alii communiter, quo se telet, & sequitur Diana 3. p. tract. 3. resol. 9. melius enim est cum Sacramento dubio suscurrere infirmo, quam abique illo relinqueret, ut sapere diximus.

41. Nihilominus, quod sub conditione licet absentem absolvēre, nullatenus sustinet potest, etiam exp̄r̄s̄e prohibitum in decreto Clementis per illa verba: neque ad proximū, quoris modo deducatur. Nam qui sub conditione absentem absolvēre, in aliquo modo ad proximū opinionem deducatur, si quidem fundamenta, quapro communi, vix sententia adduximus, vel id evincunt, vel si probant: tum quia omnia absolutione habet implicitam conditionem, si possim ex communi prædicta restrictione, ac prouide nil operatur. Commentis decretum: tum quia Doctores aliqui iustitatis de absolutione absentem sub conditione iunguntur. Et decretum Pontificis ab universitate Ecclesie intellectum fuit, ut absolutionem etiam sub conditione comprehendet: cum igitur ex definitione Ecclesie certum habeamus, prædictam absolutionem sub conditione, in quovis casu, esse illicitam, & consequenter improbable sit, esse validam, omnino præcluditur aditus ad illam conferendam. Ac proinde non magis licebit absolvēre sub conditione hominem absentem, quam non recte diligenter, vel quam animal irrationalē præsens.

42. Nec rationes dubitandi efficaces sunt: non

prima; quia Villalobos id expressè negat de absolutione: ex quo rectè arguitur inefficacia, & inconsequens sive rationis pro confessione in absentia. Non secunda, quia judicans opinionem falsam, nequit iuxta illam operari, nisi probabis iudicetur ab aliis probate authoritatibus, quibus iudicium submittit, ut bene docet Joannes Sanchez disp. 44. num. 31. & tradidit communiter Doctores. Non tertia, quia nequit necessitas probabilem facere opinionem, quem pro casu extrema necessitatis est ab Ecclesia condemnata. Concludendum igitur est in nullo casu, nulloque modo, neque absolutè, neque conditionate, licere absentem absolvere; & oppositum esse ad misericordiam, temerarium, & scandalosum.

43. Ex dictis deduces, aciò tenuis inveniādūlōrum opinionem, qui non solū in absentem absolvī posse docuerunt, sed etiam per scriptum; ut bene notavit P. Henriquez lib. 1. de Sacram. in genere, cap. 3. num. 5. in Glos. lit. L. ubi sic scribit: * Paludanus disp. 3. q. Petrus de Soto in de confessione, lect. 11. Navarro cap. 21. num. 36. Fr. Mancius in prelect. (nempè quas. 60. art. 16.) ajunt, valeat absolutionem peccatorum prescriptum, vel natus, sicut valet sententia iudicialis, &c. Quæ sententia est pericolo plena, quia forma Baptismi, & Pœnitentiae ex scriptura Matthæi 28. Joannis 20. colligitur à Concilis Florentino, & Tridentino, sess. 7. Can. 4. & sess. 14 cap. 3. Can. 9. & traditio approbat, Christum in ihu scilicet in vocali oratione. Sotus disp. 4. quas. unica, art. 4. col. 10. & recentiores dicunt, oppositum esse hæreticum contra communem Ecclesiæ consensum, & Conciliorum, excepto tolo matrimonio. * Idemque repetit lib. 1. de Penit. cap. 1. num. 6. in Glos. lit. M. ubi ait, communem sententiam esse certam, * & oppositum esse errorem. Videas queso, M. Dominicum de Soto in 4. disp. 1. q. art. 6. ubi ditiputatur, * utrum in significacione Sacramentorum, requirantur verba? * Cui hac conclusione respondeat: * Quod Sacra menta rebus, & verbis consistent, veritas eit Catholicæ fidelis, cuius proinde negatio hæresis esset manifesta.*

§. V.

Qua nota dignus eset, qui contra censuram Clem. VIII. opinaretur.

44. Si autem inquiras, qua censura notandus, qui affirmaret non esse falsam, temerarium, & scandalosam propositionem assentientem, licitum esse in aliquo casu absentem absolvere? Respondeo, ad minus esse errorem in fide, vel errori proximum, quia talis assentio opponitur conclusioni deductâ ex una premilla de fide, & altera evidenti. De fide enim est (secundum plerisque Theologos) Ecclesiæ errare non posse in his censuris statuendis. Ita Malerus hic q. 1. art. 2. cuius sententiam valedic probabilem assertio P. Coninch disp. 8. dub. 8. num. 134. & Vericelli tom. 1. quas. moral. tract. 4. q. 16. num. 4. & insuper evidens est, praefatas censuras assertioni de licita absolutione absentis, Clementem VIII. statuisse. Cui faciunt Doctores assidentes, esse de fide, Pontificem toti Ecclesiæ quoad mores legem proponentes errare non posse. S. Antoninus 3. partit. 12. cap. 8. §. 2. Joannes de Neapoli quodlib. 11. Cano de locis Theolog. lib. 5. cap. 5. Molina de Inquisitione tom. 2. disp. 225. Suarez de Fide, disp. 5. sect. 8. num. 7. Turrianus 2. disp. 16. dub. 2. Galto Palao tom. 1. tract. 4. disp. 1. pundo 5. §. 3. nam aequum tota Ecclesia in errorem inducere posset: lex

contra communem sensum Doctorum, & Patrum; ideoque temerariam: & similiter occasionem ruinæ spiritualis auditoribus praestare, eos ad peccata inclinando, vel ab exercitio virtutum avocando, ideoque scandalosam; & tamen sensum Catholicum continere, licet voces frequentius in haeretico accipi soleant, ideoque male sonantes, & piarum aurum offensiva sint. Qui ergo aliquam propositionem ejusmodi censuris affectam adhuc veram affirmaret, non ideo cogeretur fateri Ecclesiam in illis inferendis deceptam fuisse: respondere enim posset, se affirmare propositionem temerariam, vel scandalosam, &c. Si vero talen esse negaret, erroris aperte convincetur; affirmaret enim, Ecclesiam errasse in qualificatione propositionum.

48. Rogabis, quanam culpa esset, veram sentire, & affirmare propositionem præfatis censuris affectam? R. Responde Suarez tom. de Fide, disp. 19. sed. 6. hos assensus, & assertiones non carere peccato, cum ab Ecclesia, & Conciliis damnentur, & graviter puniantur, nec possint sine imprudentia admitti. An vero sit mortale, vel veniale? Non determinat. Afferit vero num. 5. malitiam quasi intrinsecam hujusmodi actuum, nempe quam ex vi objecti habent distinctionem ab accidentalis malitia, quæ ex circumstantiis oriri potest, pertinere ad vitium curiositatis, in materia supernaturali, oppofitum virtuti studiositatis, juxta illud Pauli ad Romanos 12. Non plus sapere, quod oportet sapere, & Ecclesia. 3. Atiora re, ne quiesceret, & fortiora te, ne scrutatus fueris, & in pluribus operibus Dei noli esse curiosus. Peccatum autem curiositatis per se, & ex iuxto genere solum esse veniale, tradit P. Jesus lib. 4. cap. 4. dub. 11. num. 83. & videtur sumi ex D. Thom. 2.2. q. 167. art. 1. Ex circumstantia vero grave potest esse peccatum, & alius viribus oppofitum. Quandoque enim erit contra fidem, ut si ex prolatione propositionis male sonantis periculum sit, quod auditores in suspicionem haereticorum sensu à proferente intentum devinant, vel inde ipsi in errorem aliquem inducantur: Quandoque contra iustitiam, vel religionem, si per scandalosam propositionem, occasionem allis præbeat peccandi in his materiis, & sic in aliis.

49. Est tamen maximè notandum discriminem inter censuras: si enim quis interius sentire veram esse propositionem, quam Ecclesia ut temerariam damnavit, si nulla de novo ratio hucusque à nemine producta accessisset, non posset non errorem contra fidem incurtere; quia talis actus involvit judicium de gravi fundamento sufficiente ad prudenter assentendum: quod non exitisse, declaravit Ecclesia, dum propositionem ut temerariam damnavit; quapropter, qui veram modo illam sentit, & suum assensum prudente censet, aperte judicat non esse temerariam, & per consequens Ecclesiam errasse in qualificatione propositionis (si censura eum non lateat.) Quod ab aliis haeresi, vel errore in fide non evenire, constat ex superiori dictis. Secus vero esset, si propositione, neque ut falsi, nec ut temeraria, sed solum ut scandalosa, vel piarum aurum offensiva damnata fuisset. Quia recte compatiuntur judicium de veritate propositionis cum assensu de scando, & offensione, si in actu externum prodeat. Qui autem scandalosam non negaret, decreto Pontificis non opponeretur. Vide alia infra disp. 8.

quest. 5. a num. 52.

DISPUTATIO SEPTIMA

De Ministro hujus Sacramentum

QVÆSTIO PRIMA.

Utrum solus Sacerdos sit Ministrus idoneus? Et quid ultra expartem, latus ad valorem absolutoria requiratur?

1. **D**ico primò solum Sacerdotem esse Ministrum Sacramenti Pœnitentia, et ministerum: est dogma fidei ex Tridentino sess. 14. cap. 6. & Can. 9. & 10. Sic ut & in sua definitione potestatem abolendvi à peccatis accepit, hoc sola hæc ad valorem absolutoria non habet, ut capite 7. Concilium diffinuit, dum imputat: Nominamenti absolutoriem eam esse debet, in qua sancti abnariam, aut delegatam jurisdictionem non habet. Ego omnes Theologi evidenter conlectione deducimus, ut posse Sacerdotem absque illa jurisdictione, & consequenter absque proxima potestate abolendvi, saltem à lethalibus alias non confessis. Quare, que virtute absolutoriorum sunt directè remota, hoc & à venialibus, ut pote materia libera confundit, omnes Sacerdotes ex vi sua ordinationis jurisdictione absolvere, sentiunt P. Hudan, Caprotinus, Capitanus, Sotius, & alii, apud Vasquez hic quæst. 5. art. 1. dub. 6. Quos sequuntur Coriolanus de cœ. 1. p. 1. sect. 3. num. 8. & Mollesius tract. 7. cap. 17. ann. 6. Et saltem ex iure Ecclesiastico, & pia Maternitatis concessione, Sacerdotes omnes hanc potestem habere, est communis Theologorum sententia, & consuetudine comprobata, sicut & nullatenus omnibus concessam ad absolvendum à mortalibus non confessis.

2. Quapropter quorundam antiquorum sententiam, qua omnibus Sacerdotibus, ex vi sua ordinationis sufficientem jurisdictionem ad absolvendum ab omnibus peccatis (eius ramei ultro ab Ecclesia de facto esse prohibitus) concedebat; post Tridentinum, esse erroneam dicit Fagundez p. 1. art. 1. Eccles. lib. 7. cap. 1. num. 11. & haereticam sententia Vasquez. 93. art. 1. cap. 2. Quæ quidem sententia potest iure invenienda, aliorum sententiarum, quos relata Thom. Sanchez lib. 3. de Matri. diff. 22. num. 27. & Hierachado tom. 1. lib. 1. p. 2. tract. 1. docum. 8. afferentes validam confessionem, quam ex communione quis faceret, cum non Sacerdotem, inquit, & cum fama: quasi Ecclesia posset supplerre defectum potestatis ordinis, & tollere impedimentum iuris canonici, & divini: aut communis error iuris canonici absolvendum à peccatis in laicis, etiam si membra derivare potuerit. Quod ipsi putant, non minime dementia, quam errore.

3. An vero; licet latens à peccatis absolvenda queat; ut fide Sanctum est, queat tamen in causis cœlestis vicem Sacerdotis supplerre, ut et confessio fieri possit? questio longè diversa est. Quæ agit D. Thomas in 4. diff. 17. q. 3. art. 3. quest. 2. & affirmativè respondit verbis, quæ subiecto. Ad lectionem